



# Özbekistan Ülke Bilgi Notu

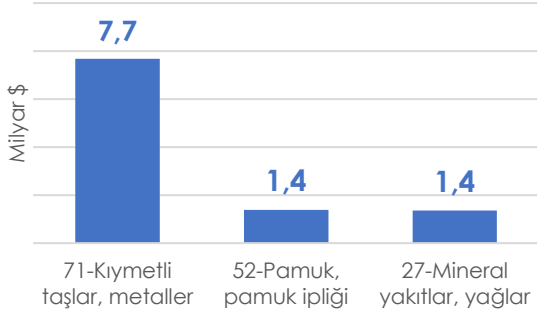
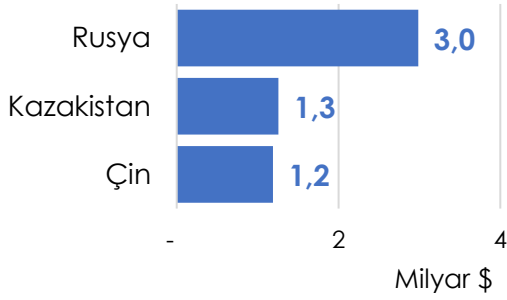


## ÖZBEKİSTAN ÜLKE BİLGİ NOTU

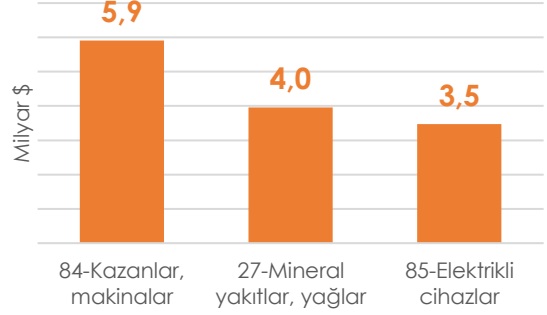
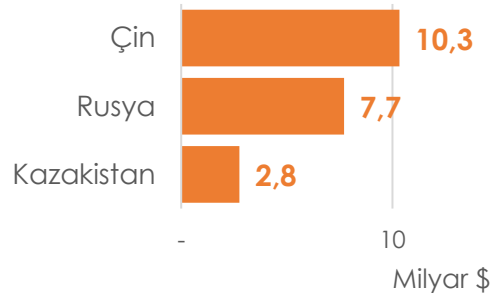


GSYH	137,5 milyar \$
GSYH BÜYÜME HIZI	%6,8
KİŞİ BAŞINA GSYH	3.646,6 \$
ENFLASYON	%9,1
İŞSİZLİK	%5,0
TİCARET ANLAŞMAMIZ	TTA (2023)

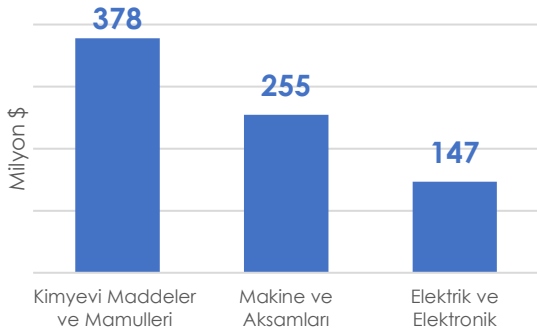
### İHRACAT (2024) 19,7 Milyar \$



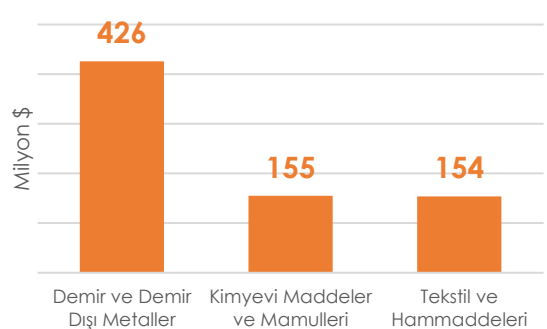
### İTHALAT (2024) 35,3 Milyar \$



### TÜRKİYE'NİN ÖZBEKİSTAN'A İHRACATI 2,1 Milyar \$ (2025)



### TÜRKİYE'NİN ÖZBEKİSTAN'DAN İTHALATI 1,0 Milyar \$ (2025)



## I-GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜM

### Genel Görünüm

<b>Resmi Adı</b>	Özbekistan Cumhuriyeti
<b>Nüfus</b>	37,7 milyon (IMF 2025 Tahmini)
<b>Yüzölçümü</b>	447.400 km <sup>2</sup>
<b>Dil</b>	Özbekçe
<b>Başkent</b>	Taşkent
<b>Para Birimi</b>	Özbekistan Somu (1 TRY = 274,21 UZS)
<b>Yönetim Şekli</b>	Cumhuriyet
<b>Devlet Başkanı</b>	Şevket Mirziyoyev
<b>GSYİH</b>	137,5 milyar \$ (IMF 2025 Tahmini)
<b>Kişi Başına GSYİH</b>	3.646,6 \$ (IMF 2025 Tahmini)
<b>GSYİH Büyüme Hızı</b>	%6,8 (IMF 2025 Tahmini)
<b>Enflasyon Oranı</b>	%9,1 (IMF 2025 Tahmini)
<b>İşsizlik Oranı</b>	%5,0 (IMF 2025 Tahmini)
<b>Toplam İhracat</b>	19,7 milyar \$ (TradeMap 2024)
<b>Toplam İthalat</b>	35,3 milyar \$ (TradeMap 2024)
<b>Türkiye'nin Ülkeye İhracatı</b>	2,1 milyar \$ (TÜİK 2025)
<b>Türkiye'nin Ülkeden İthalatı</b>	1,0 milyar \$ (TÜİK 2025)
<b>Türkiye ile Ticaret Anlaşması</b>	TTA (2023)

### Ülke Değerlendirmesi

Özbekistan, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından 1991 yılında bağımsızlığını kazanmış ve bu süreçte önemli siyasi, sosyal ve ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Merkezi planlı ekonomik sistemden piyasa ekonomisine geçiş, kapsamlı kurumsal reformları gerektirmiştir. Geçiş döneminin ilk yıllarında yaşanan ekonomik zorluklara rağmen ülke zamanla ekonomik istikrarı sağlamış ve modernizasyon ile ekonomik çeşitlendirmeye yönelik yapısal reformları hayata geçirmiştir.

Özbekistan, Orta Asya'nın nüfus olarak en kalabalık ülkesidir ve Avrupa ile Asya arasında bir köprü görevi gören tarihi İpek Yolu üzerinde yer almaktadır. Ülke topraklarının önemli bir kısmı kurak ovalar ve çöl alanlarından oluşmaktadır. Bu alanların başında Kızıl Kum Çölü gelmektedir. Bununla birlikte, özellikle Fergana Vadisi gibi verimli bölgeler tarımsal üretim açısından büyük önem taşımaktadır.

Özbekistan ayrıca altın, doğal gaz, uranyum ve bakır gibi zengin doğal kaynaklara sahiptir. Bu durum, madencilik ve enerji sektörlerini ülke ekonomisinin temel unsurları haline getirmektedir.

İdari yapı bakımından Özbekistan, Karakalpakistan Özerk Cumhuriyeti, çeşitli vilayetler ve başkentten oluşmaktadır.

Taşkent, ülkenin başkenti ve en büyük şehri olup Özbekistan'ın siyasi, finansal ve ekonomik merkezidir. Orta Asya'daki stratejik konumu sayesinde şehir, bölgesel ticaret, ulaşım ve lojistik ağlarında önemli bir rol oynamaktadır. Taşkent'te birçok önemli sanayi kolu bulunmaktadır. Şehirde modern sanayi bölgeleri, teknoloji parkları ve iş merkezleri yer almakta olup bu yapılar modern sanayinin ve girişimciliğin gelişimine katkı sağlamaktadır.

Özbekistan hükümeti, ekonomiyi çeşitlendirmek ve hammadde ihracatına olan bağımlılığı azaltmak amacıyla kapsamlı reformlar uygulamaktadır.

Bu kapsamda sanayi kümelerinin geliştirilmesi, serbest ekonomik bölgelerin oluşturulması ve ihracata yönelik üretim sektörlerinin desteklenmesi teşvik edilmektedir. Bu politikalar, yabancı yatırımları çekmeyi ve teknolojik modernizasyonu hızlandırmayı amaçlamaktadır.

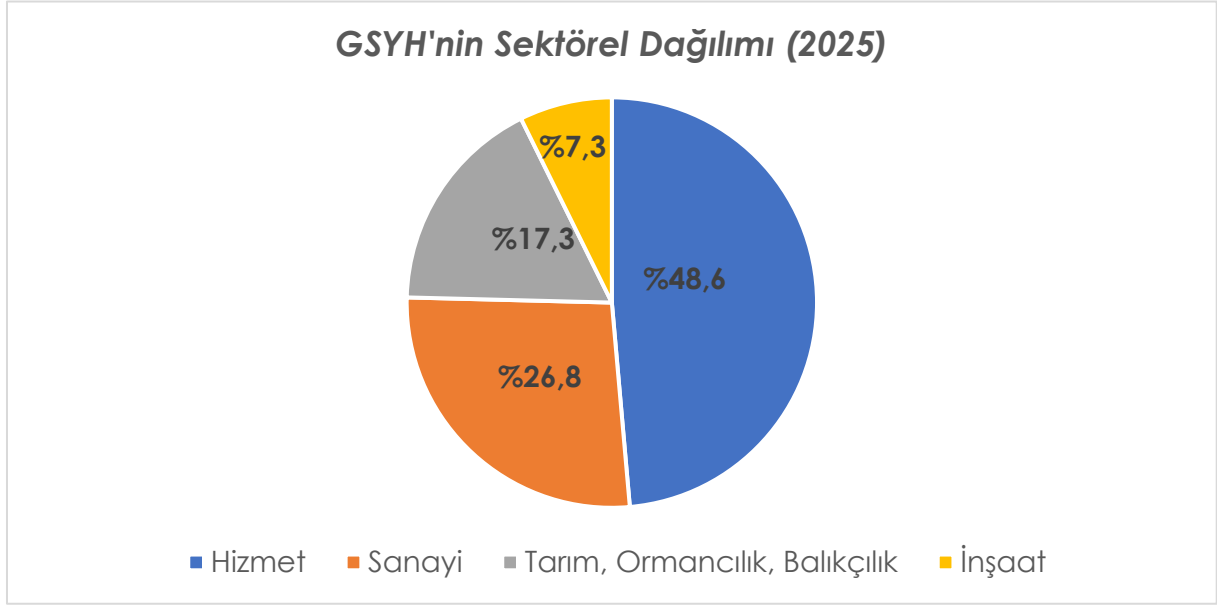
Özbekistan çift kara ile çevrili bir ülkedir. Yani ülkenin açık denizlere doğrudan erişimi bulunmadığı gibi çevresindeki ülkelerin de denize doğrudan çıkışı yoktur. Bu nedenle ulaşım altyapısı, özellikle demiryolları, ülkenin ekonomik planlamasında ve uluslararası ticaret stratejisinde hayati bir rol oynamaktadır.

Şubat 2022'de Özbekistan, Pakistan ve Afganistan arasında bu üç ülkeyi birbirine bağlayacak 750 kilometrelik bir demiryolu hattının inşasına yönelik yol haritası konusunda Taşkent'te anlaşmaya varılmıştır. Trans-Afgan Demiryolu olarak adlandırılan proje, Termez–Mezar-ı Şerif–Kabil–Peşaver demiryolu koridorunu kapsamaktadır. Bu demiryolu hattı, Orta Asya'yı Pakistan'ın başlıca limanları olan Karaçi, Gwadar ve Port Qasim limanlarına bağlayan en kısa ve en ekonomik güzergah olarak değerlendirilmektedir.

Ayrıca, Eylül 2022'de Semerkant'ta gerçekleştirilen Şanghay İşbirliği Örgütü Zirvesi kapsamında uzun süredir müzakere edilen Özbekistan–Kırgızistan–Çin demiryolu projesi ile ilgili anlaşma imzalanmıştır.

Genel olarak Özbekistan, altyapı yatırımları, sanayi modernizasyonu ve bölgesel bağlantı projeleri aracılığıyla ekonomisini dönüştürmeye devam etmektedir. Ulaştırma koridorlarını ve lojistik ağlarını güçlendirerek ülke, Orta Asya'yı küresel pazarlara bağlayan önemli bir transit merkez haline gelmeyi hedeflemektedir.

## Özbekistan'da Ekonomik Faaliyetlerin Dağılımı



GSYH'nin katma değer bazında sektörel dağılımı incelendiğinde, gelişme yolunda olan bir ülkenin dönüşümüne paralel bir şekilde tarım sektörünün ekonomideki ağırlığının azaldığı; sanayi, hizmetler ve inşaat sektörlerinin payının arttığı görülmektedir. (Ulusal İstatistik Komitesi verilerine göre)



Ocak-Aralık 2025 döneminde ülke GSYH'sine en büyük katkısı %19,9 ile Taşkent şehri sağlamıştır. Bunu sırasıyla %9,7 ile Taşkent bölgesi ve %9,1 ile Navoi bölgesi izlemiştir. GSYH'nin oluşumunda en düşük pay ise Sirderya bölgesi (%1,9), Karakalpakistan Cumhuriyeti (%2,9) ve Cizzak bölgesine (%2,9) aittir.


**Bölgelerdeki Ekonomik Faaliyetlerin Sektörel Dağılımı (%):**

Bölge	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmet
Andican	29,0	29,2	6,0	35,8
Buhara	32,5	21,7	9,4	36,4
Cizzak	39,5	18,2	6,4	35,9
Fergana	26,0	19,5	7,3	47,2
Harezmi	32,6	15,3	9,5	42,6
Kaşkaderya	31,5	17,7	7,7	43,1
Navoi	8,6	76,0	4,0	11,4
Namangan	27,9	16,8	7,8	47,5
Semerkant	28,5	17,4	6,4	47,7
Surhanderya	37,4	9,9	9,3	43,4
Sirderya	30,5	29,1	8,1	32,3
Taşkent	17,2	44,2	8,1	30,5
Taşkent Şehri	0	26,2	10,7	63,1
Karakalpakistan Cumhuriyeti	23,1	19,6	7,8	49,5

Ulusal İstatistik Komitesi'nin Ocak–Aralık 2025 sonuçlarına göre tarım, ormancılık ve balıkçılığın en büyük payı Cizzak (%39,5) ve Surhanderya (%37,4) bölgelerinde, sanayinin en büyük payı Navoi (%76,0) ve Taşkent (%44,2) bölgelerinde, inşaatın en büyük payı Taşkent şehri (%10,7) ve Harezmi (%9,5) bölgesinde, hizmetlerin en büyük payı ise Taşkent şehri (%63,1) ve Karakalpakistan Cumhuriyeti'nde (%49,5) görülmüştür.

Bölge	Toplam Sanayi Üretimi (milyar som)
Andican	107.885,0
Buhara	53.490,1
Cizzak	35.256,2
Fergana	59.364,4
Harezmi	34.276,1
Kaşkaderya	47.788,6
Navoi	195.226,4
Namangan	40.087,4
Semerkant	57.767,5
Surhanderya	18.883,2
Sirderya	26.284,3
Taşkent	170.294,1
Taşkent Şehri	207.285,2
Karakalpakistan Cumhuriyeti	29.094,0

Ocak–Aralık 2025 döneminde ülkede işletmeler 1.083,5 trilyon som değerinde (yaklaşık 89 milyar dolar) sanayi ürünü üretmiştir. Bu gösterge, geçen yılın aynı dönemine göre %6,8 oranında artmıştır.

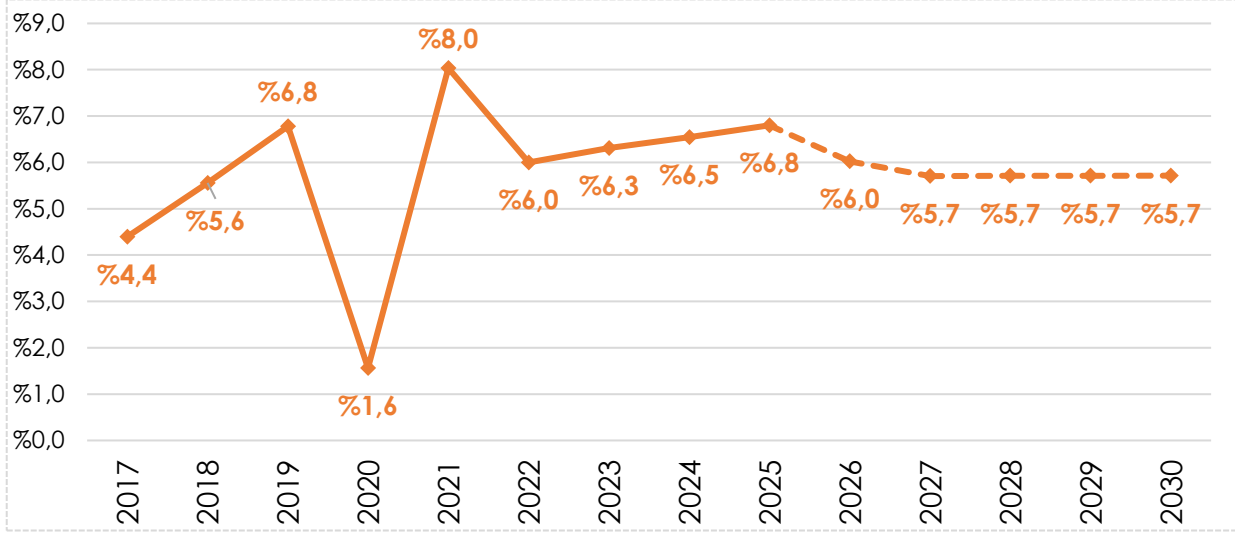
1 Mart 2026 itibarıyla Özbekistan'da 61.800 sanayi işletmesi faaliyet göstermektedir. Başlıca ekonomik faaliyet türlerine göre işletmelerin en büyük kısmı gıda ürünleri üretimi (12.200) sektöründe yer almakta olup, bunu diğer metalik olmayan mineral ürünlerin üretimi (8.500), giyim eşyası üretimi (6.100), fabrikasyon metal ürünleri üretimi (5.000), mobilya üretimi (4.200), tekstil üretimi (3.800) ile kauçuk ve plastik ürünleri üretimi (2.900) sektörleri izlemektedir.

IMF verilerine göre Özbekistan ekonomisi son yıllarda güçlü bir performans sergilemektedir. 2020 yılında pandemi etkisiyle ekonomik büyüme %1,6'ya gerilemiş olsa da Özbekistan ekonomisi birçok ülkeye kıyasla görece dirençli kalmıştır. 2021 yılında ülkenin GSYH'si %8,0 oranında büyüyerek zirve seviyeye ulaşmıştır. 2022 yılında ise ekonomik büyüme %6,0 olarak gerçekleşmiş ve güçlü seyir devam etmiştir.

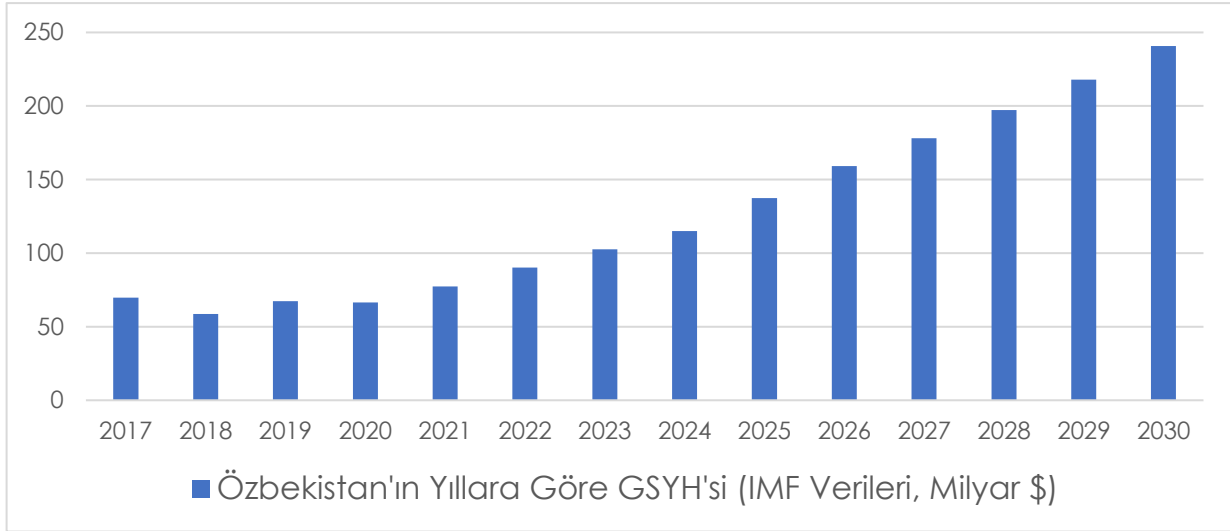
İzleyen yıllarda büyüme oranlarının istikrarlı bir şekilde sürdüğü görülmektedir. Nitekim 2023 yılında büyüme %6,3, 2024 yılında %6,5 ve 2025 yılında %6,8 olarak gerçekleşmiştir. 2026 yılından itibaren büyüme hızında bir miktar yavaşlama beklenmekle birlikte, Özbekistan ekonomisinin 2030 yılına kadar küresel ölçekte olumlu bir performans göstermeye devam edeceği öngörülmektedir.

2030 yılında toplam GSYH'nin 250 milyar dolara yaklaşması ve kişi başı milli gelirin 5.756 dolara yükselmesi tahmin edilmektedir.

## Özbekistan'ın Büyüme Verileri



## Özbekistan'ın Yıllara Göre GSYH'si



## Özbekistan'ın Yıllara Göre Kişi Başına GSYH'si



Özbekistan'ın STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

*Türkiye ile Tercihli Ticaret Anlaşması (TTA)*

Ülkemizin Özbekistan ile Tercihli Ticaret Anlaşması 1 Temmuz 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anlaşma metni ve eklerine Ticaret Bakanlığının resmi sitesinden ulaşılabilmektedir.

*Bağımsız Devletler Topluluğu Serbest Ticaret Bölgesi*

Rusya, Kazakistan, Belarus, Kırgızistan, Tacikistan, Ermenistan gibi ülkeleri kapsamaktadır. Anlaşma, Özbekistan'ın bölgesel ticaret entegrasyonunda temel çerçeveyi oluşturmaktadır.

*AB ile Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi*

Özbekistan, Nisan 2021'de Avrupa Birliği tarafından tanınan EU GSP+ Scheme (Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi Plus) kapsamında önemli ticari avantajlardan yararlanmaktadır. Bu tercihli ticaret düzenlemesi, Özbekistan'ın 6.000'den fazla ürünü Avrupa Birliği pazarına indirimli veya sıfır gümrük vergisiyle ihraç etmesine olanak tanımaktadır. Böylece ülkenin ihracatının çeşitlendirilmesi ve ekonomik büyümesinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

GSP+ statüsünden yararlanabilmek için Özbekistan'ın insan hakları, işçi hakları, çevrenin korunması ve iyi yönetim alanlarını kapsayan 27 uluslararası sözleşmeyi etkin biçimde uygulaması gerekmektedir. Bu düzenleme yalnızca ticari avantajlar sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda ülkede sürdürülebilir kalkınma ve kurumsal reformların teşvik edilmesini de amaçlamaktadır.

Özbekistan'ın Avrupa Birliği'ne ihracatı son yıllarda önemli ölçüde artmıştır. Özellikle tekstil ürünleri, tarımsal ürünler ve işlenmiş gıda ürünleri bu kapsamda öne çıkan ihracat kalemleri arasında yer almaktadır. Bu statü, Özbekistan ile Avrupa Birliği arasındaki ticari ilişkilerin güçlenmesine ve ülkenin uluslararası ticaret ağlarına daha güçlü şekilde entegre olmasına katkı sağlamaktadır.

*Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Müzakere Süreci*

2017 yılında başlatılan ekonomik reformların ardından ülkenin DTÖ üyelik süreci hız kazanmıştır. Bu kapsamda Özbekistan, ticaret rejimini uluslararası standartlarla uyumlu hale getirmek amacıyla gümrük tarifelerini azaltmakta ve ticaret mevzuatını reformdan geçirmektedir. Ayrıca farklı ülkelerle serbest ticaret anlaşması (STA) görüşmeleri yürütmektedir. WTO üyeliğinin ticaretin serbestleşmesini desteklemesi, yatırım ortamını iyileştirmesi ve gelecekte yeni STA'ların yapılmasına zemin hazırlaması beklenmektedir.

## Özbekistan'da Öne Çıkan Sektörler

### Madencilik ve Hidrokarbon Sektörleri

Madencilik ve taş ocakçılığı, ülke ekonomisinin en önemli sektörlerinden biridir. Ülke 2024 yılında yaklaşık 8,2 milyon ton kömür, 0,7 milyon ton petrol, 44,6 milyar metreküp doğal gaz, 1,2 milyon ton gaz kondensatı, 120 ton altın, 150 bin ton bakır ve 3.800 ton uranyum üretmiştir.

Özellikle Navoi Mining and Metallurgical Company tarafından işletilen Muruntau madeni dünyanın en büyük altın yataklarından biridir ve ülkenin toplam altın üretiminin büyük kısmını karşılamaktadır.

Hükümetin hedeflerine göre Özbekistan, 2030 yılına kadar yıllık üretimini bakırda 500 bin ton, altında 155 ton, gümüşte 500 ton ve uranyumda 10 bin ton seviyesine yükseltmeyi planlamaktadır.

Tahmini rezervler arasında yaklaşık 16,9 milyon ton magnezyum, 15 milyon ton alüminyum, 4,6 milyon ton çinko, 1,3 milyon ton grafit, 0,56 milyon ton molibden, 0,37 milyon ton manganez, 0,34 milyon ton vanadyum, 0,18 milyon ton tungsten, 0,15 milyon ton lityum ve 0,13 milyon ton titanyum bulunmaktadır. Bununla birlikte hükümet, kritik minerallerin üretiminde yukarı akış (upstream), orta akış (midstream) ve aşağı akış (downstream) süreçlerini kapsayan tam değer zincirinin geliştirilmesine özel önem vermektedir. Bu amaçla 2024 yılında Uzbekistan Technological Metals Complex (UzTMC) adlı kamu şirketi kurulmuştur.

Özbekistan, 1,84 trilyon metreküplük doğal gaz rezerviyle dünyada 16. sırada yer almaktadır. Ülkede ayrıca yaklaşık 594 milyar varil petrol rezervi ve 2 milyar ton kömür rezervi bulunduğu tahmin edilmektedir. 2024 yılında doğal gaz üretimi 44,59 milyar metreküp olarak gerçekleşmiştir ve hükümet doğal gaz üretimini 2030 yılına kadar 62 milyar metreküpe çıkarmayı hedeflemektedir. Aralık 2022'de ülkenin doğal gaz üretiminin yaklaşık %63'ünü gerçekleştiren devlet şirketi Uzbekneftegaz, üretimi artırmaya yönelik 10 yıllık bir arama ve keşif programı başlattığını açıklamıştır. Bu program kapsamında 15,6 bin kilometrekarelik alanın araştırılması ve 211 yeni sahada 530 yeni kuyunun açılması planlanmaktadır. Arama ve keşif faaliyetlerinin toplam maliyetinin 3,4 milyar dolar olması beklenmektedir. Şirket bu süreçte 365 milyar metreküp doğal gaz ve 16 milyon ton sıvı hidrokarbon rezervine sahip 40'tan fazla yeni hidrokarbon sahasının keşfedileceğini öngörmektedir. Ayrıca Özbekistan'da ilk kez derin katmanlarda gaz üretimine başlanması planlanmaktadır. Bu kapsamda Ustyurt bölgesinde yabancı yatırımcıların katılımıyla yeni arama faaliyetleri yürütülmesi planlanmaktadır. Temmuz 2025'te Özbekistan Enerji

Bakanlığı, Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) ve Uzbekneftegaz arasında Ustyurt bölgesinde hidrokarbon arama ve geliştirme faaliyetlerine yönelik bir Üretim Paylaşım Anlaşması (PSA) imzalanmıştır.

Ekonomik büyümenin ve nüfus artışının hızlanması ile birlikte doğal gaz üretimindeki düşüş nedeniyle Özbekistan 2023 yılında doğal gaz ihracatçısı konumundan ithalatçı konumuna geçmiştir. Haziran 2023'te Özbekistan, Gazprom ile yıllık 2,8 milyar metreküp doğal gaz alımını öngören iki yıllık bir anlaşma imzalamıştır. Bazı kaynaklara göre Özbekistan, 2023 yılında Gazprom'dan 1,28 milyar metreküp, 2024 yılında ise 5,64 milyar metreküp doğal gaz satın almıştır. 2024 yılında Rusya ve Türkmenistan'dan yapılan doğal gaz ithalatı için toplam 1,67 milyar dolar harcanmıştır. Bunun yanı sıra Özbekistan, 2024-2030 yılları arasında Rusya'dan gelen doğal gaz boru hattının kapasitesini yıllık 11 milyar metreküpe çıkarmak amacıyla 500 milyon dolar yatırım yapmayı planlamaktadır.

## Tarım

Tarım, Özbekistan ekonomisinin önemli bir sektörüdür ve iş gücünün yaklaşık %24'ünü istihdam etmektedir. Pamuk ve tahıl ülkenin başlıca tarım ürünleri olsa da, 2020-2021 yıllarında kotaların ve fiyat kontrollerinin kaldırılması daha yüksek katma değerli meyve ve sebze üretimine yönelimi kolaylaştırmıştır. Tarım ürünleri ihracatı 2024 yılında Özbekistan'ın dış gelirlerinin yaklaşık %8,2'sini oluşturmuş ve başlıca ihracat pazarları Rusya, Pakistan ve Kazakistan olmuştur.

2024 yılında ülkede 9 milyon ton tahıl, 3 milyon ton pamuk, 16 milyon ton sebze ve kavun-karpuz, 5 milyon ton meyve, 4 milyon ton patates, 2,9 milyon ton et ve 12,4 milyon ton süt üretilmiştir. Yurt içi ve ihracat ürünlerine daha fazla katma değer kazandırmak amacıyla işleme ve paketleme kapasitesinin geliştirilmesi önemli bir öncelik olmaya devam etmektedir.

Ulusal İstatistik Komitesi verilerine göre, 2025 yılı Ocak-Aralık döneminde tahıl ürünleri üretiminde sırasıyla Fergana, Semerkant, Kaşkaderya, Cizzak ve Surhanderya bölgeleri öne çıkmıştır.

Patates üretiminde ise sırasıyla Semerkant, Andican, Fergana, Namangan ve Taşkent bölgeleri başlıca üretim merkezleri olmuştur. Sebze üretiminde sırasıyla Andican, Semerkant, Fergana, Surhanderya ve Taşkent bölgeleri öne çıkmıştır.

Kavun ve karpuz üretiminde ise sırasıyla Cizzak, Sirderya ve Surhanderya bölgeleri ön plana çıkmıştır. Meyve ve orman meyveleri üretiminde sırasıyla Andican, Fergana ve Semerkant bölgeleri öne çıkarken, üzüm üretiminde ise Semerkant bölgesi başlıca üretim merkezi olmuştur.

2022–2026 yılları arasında tüm bölgelerde Tarımsal Bilgi ve Yenilik Merkezleri kurulmaktadır. Bu merkezler tek durak hizmet sistemiyle 100'den fazla tarımsal hizmet sunacaktır. Sunulan hizmetler arasında toprak koşullarının iyileştirilmesi, bitkisel hastalıklarla mücadele ve tohum seçimi gibi önemli destekler bulunmaktadır.

Nisan 2025'te yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararıyla, 2025–2027 döneminde tarım ürünlerinin depolanması, paketlenmesi ve ihracatı için çeşitli hedefler belirlemiştir. Bu kapsamda 2025 yılında meyve, sebze ve gıda ürünleri ihracatının 3,5 milyar dolara çıkarılması, 2025 yılı sonuna kadar sekiz ülkeye 30 yeni ürün türü için fitosaniter ihracat izinlerinin alınması hedeflenmektedir. Ayrıca meyve ve sebze işleme kapasitesinin 2024'teki 3.488 bin ton seviyesinden 2027'de 4.480 bin tona çıkarılması planlanmaktadır.

Aynı karar kapsamında soğuk hava deposu kapasitesinin 2024'teki 1.306 bin tondan 2027'de 1.930 bin tona yükseltilmesi hedeflenmektedir. Bunun yanında 2025 yılında 40,8 milyon dolar değerinde paketleme üretim projelerinin başlatılması ve 2,1 milyon ton meyve ve sebzenin paketlenmesi planlanmaktadır.

Özbekistan ayrıca sulama altyapısının modernizasyonuna yatırım yapmayı hedeflemektedir. Tarım sektörü ülkenin su kaynaklarının yaklaşık %90'ını tüketmektedir.

Devlet, su tasarrufu sağlayan teknolojilerin kullanımını sübvansede etmektedir. Dünya Bankası verilerine göre Özbekistan, 2023 yılında su verimliliği açısından dünya genelinde en düşük performans gösteren ülkeler arasında yer almıştır.

Mayıs 2025'te Dünya Bankası, Özbekistan'ın sulama ve drenaj altyapısını modernize etmek ve sulama hizmetlerinin kalitesini artırmak amacıyla 200 milyon dolarlık uygun koşullu kredi onaylamıştır.

Proje, ülkenin beş bölgesinde su kayıplarını azaltmayı ve sulama sistemlerinin enerji verimliliğini artırmayı hedeflemektedir. Hükümet de bu proje için 23,2 milyon dolar eş finansman sağlayacaktır.

Bunun yanında hükümet, pompa istasyonlarının enerji verimliliğini artırmak amacıyla bu istasyonların yönetiminin kamu-özel ortaklığı (PPP) modeli kapsamında özel sektöre devredilmesi için ihaleler düzenlemektedir.

## Gıda İşleme

Özbekistan, yüksek katma değerli gıda ürünlerinin üretimini ve ihracatını artırmayı hedeflemektedir. Ülkenin gıda işleme sanayisi, mevcut kapasite sınırlamaları nedeniyle önemli bir büyüme potansiyeline sahiptir.

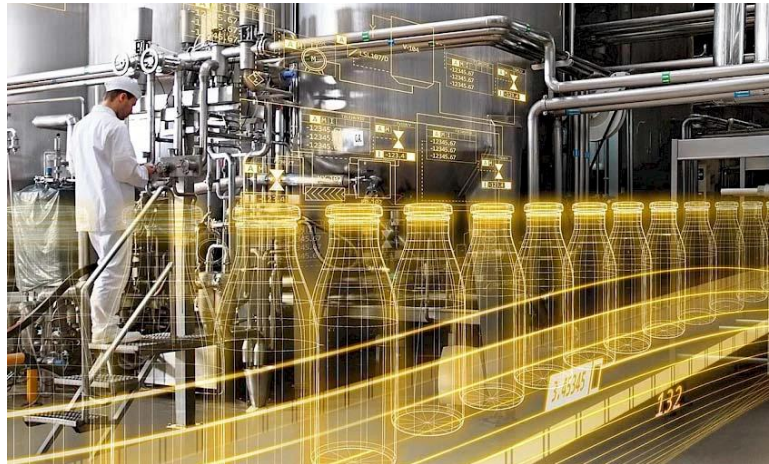
2023 yılı itibarıyla her yıl üretilen meyve ve sebzenin yalnızca %15'i daha uzun raf ömrü sağlamak amacıyla işlenebilmekte, yaklaşık %30'u ise yetersiz depolama ve işleme kapasitesi nedeniyle kayba uğramaktadır. Et ve süt üretiminin ise yalnızca %16'sı işlenmektedir.

Özbekistan, 2026 yılına kadar gıda üretimini 7,4 milyon tona çıkarmayı ve süt işleme oranını %32'ye, et işleme oranını %25'e, meyve ve sebze işleme oranını ise %28'e yükseltmeyi hedef olarak belirlemiştir. Bu kapsamda ülke, 2025 yılında bölgelerde 2,1 milyon ton meyve ve sebze ürünü için ambalaj üretimine yönelik toplam 40,5 milyon dolarlık yatırım projelerini hayata geçirmiştir.

2021 yılında hükümet, ülkeye ithal edildiğinde gümrük vergisi ve KDV'den muaf tutulacak 676 tür teknolojik ekipmanın (bunlar arasında çeşitli gıda işleme ekipmanları da bulunmaktadır) yer aldığı bir listeyi onaylamıştır.

Mevcut kalkınma planına göre hükümet, 2030 yılına kadar 3,4 milyon tonluk ek işleme kapasitesi oluşturmayı planlamaktadır. Bu kapasite, Özbekistan'ın yıllık hasadının yaklaşık %30'unu karşılayacaktır.

2020 yılında yayımlanan bir cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile Tarım Bakanlığı bünyesinde Gıda İşleme Sanayisinin Geliştirilmesi Ana Müdürlüğü kurulmuştur. Bu birim; tarımsal üreticiler ile gıda işleme şirketleri arasında verimli iş birliği koşullarının oluşturulması, Özbekistan'ın gıda işleme sektörünün gelişimine yönelik stratejilerin hazırlanması, gerekli ticaret ve lojistik merkezlerinin kurulmasının teşvik edilmesi ve gıda ürünlerinin ihracatının artırılması görevlerini üstlenmektedir.



## Otomotiv

Özbekistan'da 2025 yılında 457.883 adet binek otomobil üretilmiştir. Ulusal İstatistik Komitesi verilerine göre söz konusu üretim, bir önceki yıla kıyasla 28.700 adet artış göstermiştir. Ülkede otomotiv üretimi ağırlıklı olarak yerli üretici UzAuto Motors tarafından gerçekleştirilmektedir ve Chevrolet markalı araçlar bu şirket grubu tarafından üretilmektedir.

Model bazında üretim incelendiğinde Chevrolet Cobalt 161.152 adet ile en yüksek üretim hacmine sahip model olmuştur. Diğer yüksek üretim hacmine sahip modeller arasında Chevrolet Damas 93.681 adet, Chevrolet Tracker 50.362 adet ve Chevrolet Onix 33.122 adet ile öne çıkmaktadır. Aynı dönemde özel amaçlı binek araç üretimi 54.301 adet olarak kaydedilmiştir.

Chevrolet binek otomobilleri Andican Bölgesi'nde bulunan Asaka'daki UzAuto Motors fabrikasında üretilirken, hafif ticari araçlar ise Harezmi Bölgesi'nde bulunan Pitnak'taki üretim tesisinde üretilmektedir.

Özbekistan'da montajı gerçekleştirilen uluslararası markalarda da üretim artışı gözlenmiştir. Bu kapsamda Kia marka araç üretimi 26.317 adet olarak gerçekleşmiştir. Çinli üreticiler arasında ise BYD 20.200 adet, Chery 9.354 adet ve Haval 9.344 adet üretim gerçekleştirmiştir.

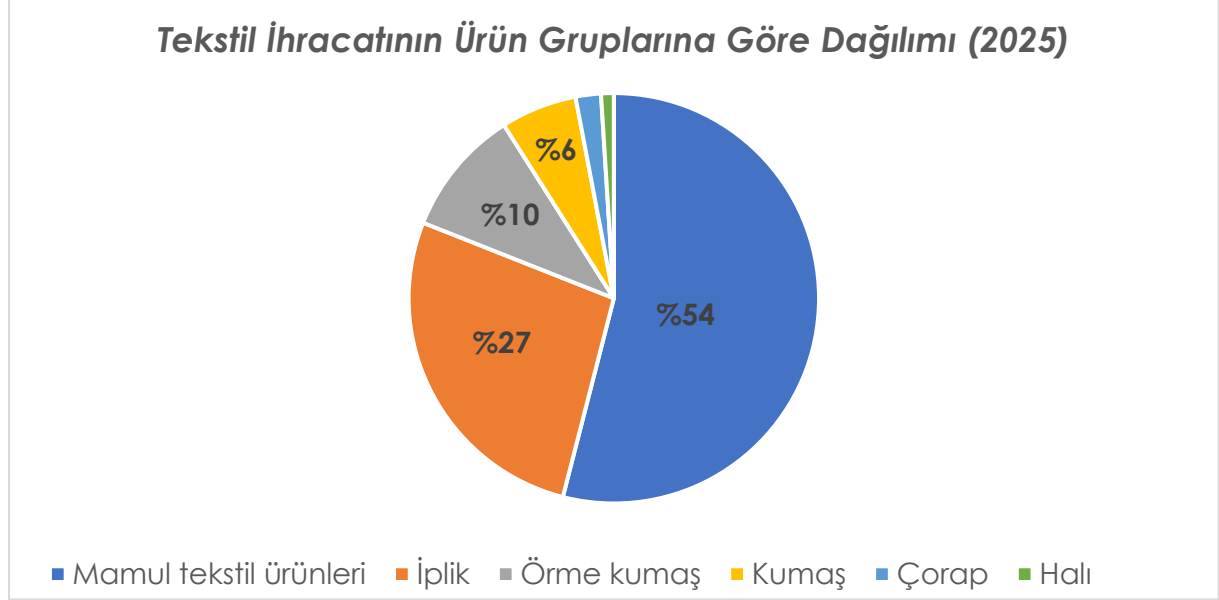
ADM Jizzakh, uluslararası markaların montaj ve üretimini gerçekleştiren bir ortak girişimdir. Ana üretim tesisi Cizzakh'ta bulunan şirket, başta Kia olmak üzere Chery ve Haval markalarına ait çeşitli modellerin üretimini gerçekleştirmektedir. Elektrikli araç üretimi alanında ise BYD Uzbekistan Factory öne çıkmaktadır. BYD ile Özbekistan hükümeti arasında kurulan bu ortak girişim, otomotiv sektöründe faaliyet gösteren en yeni üretim tesislerinden biri olarak dikkat çekmektedir.

Öte yandan, 2030 Stratejisi kapsamında Özbekistan'ın binek otomobil üretiminin 2030 yılına kadar iki kattan fazla artırılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda üretimin, 2026 yılında yaklaşık 460.000 adet seviyesinden 2030 yılına kadar yaklaşık 1 milyon adede ulaşması öngörülmektedir.



## Tekstil

Ulusal İstatistik Komitesi'nin verilerine göre, 2025 yılının Ocak–Aralık döneminde tekstil ürünleri ihracatı toplam 2,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, toplam ihracat hacminin %7,8'ini oluşturmuş olup 2024 yılına kıyasla %8,2 oranında azalmıştır.



Özbekistan Hükümetinin resmi sitesinde paylaşılan bilgilere göre ise sektörde istihdam 623 bin kişiye ulaşmış olup, gelecek yıl bu sayının 650 bine çıkarılması hedeflenmektedir.

2026 yılında pamuk lifinin işleme seviyesinin daha da artırılması ve kumaş, örme ürünler ile hazır giyim üretiminde kapasite kullanım oranlarının yükseltilmesi planlanmaktadır.

Ayrıca, sektöre 2,2 milyar dolar tutarında yabancı yatırım çekilmesi planlanmaktadır. Bu yatırımlar sayesinde 207 bin ton sentetik ve karışım iplik üretimi, 397 milyon metrekare kumaş üretimi, 224 milyon adet hazır giyim ve örme ürün üretimi ile 108 milyon metrekare tekstil ürününün boyanmasına yönelik ilave üretim kapasiteleri oluşturulacaktır.

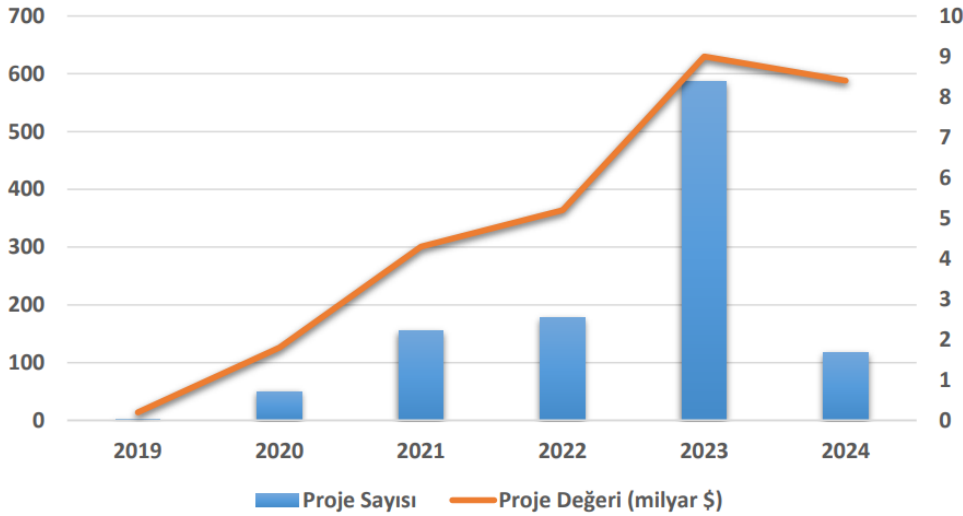
Bununla birlikte, sektörün sürdürülebilir gelişimini sınırlayan bazı faktörler de belirtilmiştir. Özellikle pamuk lifi talebinin karşılanmasında kısmi ithalat bağımlılığı, yüksek finansman maliyetleri, dış pazarlarda artan lojistik giderleri ve bazı alanlarda nitelikli iş gücü eksikliği sektörün mevcut sorunları arasında yer almaktadır.

## Özbekistan'daki Uluslararası Yatırımların Genel Görünümü

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın (UNCTAD) yayımladığı 2025 Dünya Yatırım Raporu'na göre, 2019–2024 döneminde Özbekistan'ın net doğrudan yabancı yatırım (FDI) girişleri dalgalı bir seyir izlemiştir. 2019 yılında 2,32 milyar dolar ile önemli bir giriş kaydedilmiş, ancak 2020 yılında 1,73 milyar dolara gerileyerek küresel ekonomik belirsizliklerin etkisini göstermiştir. 2021 ve 2022 yıllarında sırasıyla 2,28 milyar ve 2,50 milyar dolar seviyelerine yükselerek yeniden artış eğilimi sergileyen FDI girişleri, 2023 yılında 2,16 milyar dolara düşmüştür. Bununla birlikte, 2024 yılında 2,84 milyar dolara ulaşarak dönem içindeki en yüksek seviyesine çıkmıştır.

### Özbekistan'ın Kamu-Özel Ortaklığı (PPP) Projeleri

Özbekistan'da Kamu Özel Ortaklığı'na dair düzenleme 2019 yılında uygulamaya konmuş ve PPP projeleri, dış finansman ile birinci sınıf teknolojilere daha rahat erişim sağlanması ve görece önemli ve acil sosyal sorunların ele alınmasında uluslararası alanda kabul görmüş uygulamalar ve uzmanlıktan yararlanılması amacıyla devlet tarafından güçlü bir şekilde teşvik edilmektedir.



2019-2024 arası 6 yıllık dönemde, enerji, su yönetimi, ısıtma sistemleri, eğitim ve sağlık başta olmak üzere, birçok farklı alanda gerçekleştirilen 1.038 PPP projesi gerçekleştirilmiştir. 2024 yılı sonu itibarıyla gerçekleştirilen projelerin toplam değeri 28,9 milyar dolar olup, bunun yaklaşık %93'ünü enerji alanında gerçekleştirilen 61 yatırım projesi oluşturmaktadır. En çok PPP projesinin gerçekleştirildiği bölgeler sırasıyla, Fergana, Semerkant ve Andican'dır. 2025-2030 döneminde ülkede ulaştırma, enerji, kamu hizmetleri, eğitim, sağlık, su yönetimi ve çevre ve ekoloji alanlarında toplam değeri 30 milyar dolar olan yeni PPP projelerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu dönemde gerçekleştirilecek projeler için öncelikli alanlar ise, elektrik dağıtım ağı, gaz dağıtım hatları, içme suyu hatları ve atık su arıtma ve kanalizasyon yatırımlarıdır.

## Yeni Taşkent Şehri (Yangi Tashkent)

Başkent Taşkent'in doğusunda kurulması planlanan bu yeni şehir, hızlı nüfus artışının yarattığı baskıyı azaltmayı, kentteki yoğunluğu hafifletmeyi ve uzun vadeli ekonomik kalkınmayı desteklemeyi amaçlamaktadır. Akıllı ve sürdürülebilir bir kent olarak tasarlanan proje; modern altyapı, dijital teknolojiler ve çevreye duyarlı şehircilik ilkelerini bir araya getirmektedir.

Plan yaklaşık 20.000 hektarlık bir alanı kapsamaktadır ve tamamlandığında 1 milyona kadar nüfusu barındıracak şekilde tasarlanmıştır. Proje, konut alanlarının yanı sıra devlet kurumları, ticari ve finans merkezleri, üniversiteler, araştırma tesisleri ve kültürel yapıları içeren karma kullanımlı bölgelerden oluşmaktadır. Ayrıca geniş yeşil alanlar, kamusal parklar ve Çirçik Nehri havzasında oluşturulacak kıyı düzenlemeleriyle sürdürülebilir kentsel tasarıma önem verilmektedir. Bu yaklaşım çevresel kaliteyi artırmayı ve kent sakinleri için rekreasyon alanları oluşturmayı hedeflemektedir.

Altyapı geliştirmeleri planın önemli bileşenlerinden biridir. Yeni şehir, mevcut Taşkent ile bağlantı kuracak genişletilmiş yol ağları ve toplu taşıma sistemlerini içeren modern ulaşım altyapısıyla donatılacaktır. Ayrıca dijital yönetim platformları, akıllı trafik sistemleri ve enerji verimli çözümler gibi akıllı şehir teknolojilerinin kullanılması öngörülmektedir. Bu teknolojilerin kentsel hizmetlerin daha verimli sunulmasına ve kaynakların etkin yönetilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Projenin geliştirilmesi 2045 yılına kadar uzanan çok aşamalı bir süreç olarak planlanmıştır. Temel hedeflerden biri, başkent bölgesini Orta Asya'nın modern ekonomik merkezlerinden biri haline getirmektir. Uluslararası yatırımcıları çekmesi beklenen proje; ekonomik büyümeyi teşvik etmeyi, yeni istihdam yaratmayı ve Özbekistan'ın küresel ekonomiye entegrasyonunu güçlendirmeyi amaçlamaktadır.



## Özbekistan'da Planlanmakta Olan Önemli Projeler

Sıra	Proje İsmi ve Yeri	Büyükölçük (Milyon Dolar)	Firma/Kuruluş	Başlayış/Bitiş
1	ACWA Karakalpakistan Rüzgar Enerjisi Santrali Projesi (Karakalpakistan)	1.550	ACWA Power (Operatör) (Suudi Arabistan), (Özbekistan Yatırımlar ve Dış Ticaret Bakanlığı) (Sponsor)	Planlama aşamasında
<p>ACWA Power Karakalpakistan Rüzgar Enerjisi Santrali Projesi, büyük ölçekli bir yenilenebilir enerji projesidir ve dünyanın en büyük kara tipi rüzgar enerjisi projelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Projenin toplam kurulu gücü 1.500 MW (1,5 GW) olacak ve değişken rüzgar üretiminden kaynaklanan elektrik arzını dengelemeye yardımcı olmak amacıyla 300 MW'lık bir batarya enerji depolama sistemi içerecektir. Rüzgar santralinin yılda yaklaşık 5,2 milyar kWh elektrik üretmesi beklenmektedir; bu miktar yaklaşık 1,6 milyon hanenin elektrik ihtiyacını karşılayabilecek düzeydedir ve ülkenin fosil yakıtlara olan bağımlılığını önemli ölçüde azaltacaktır. Proje, Özbekistan'ın yenilenebilir enerji kapasitesini artırma ve enerji üretim portföyünü çeşitlendirme stratejisinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Faaliyete geçtiğinde, yılda yaklaşık 2,4 milyon ton karbondioksit emisyonunun azaltılmasına ve yaklaşık 1,5 milyar metreküp doğal gaz tasarrufu sağlanmasına katkıda bulunması beklenmekte olup, Orta Asya'nın daha temiz enerji sistemlerine geçişinde önemli bir dönüm noktası olarak görülmektedir</p>				
2	Sunview Güneş Enerjisi Santrali Projesi (Kaşkaderya)	1.001	Sunview Group Berhad (Sponsor) (Almanya), Kaşkaderya Vilayeti (Sponsor)	Planlama aşamasında
<p>Proje, Özbekistan'ın Kaşkaderya Bölgesi'nde planlanan büyük ölçekli bir fotovoltaik (PV) enerji projesidir. Güneş santralinin yaklaşık 500 MW kurulu güce sahip olması beklenmektedir ve bu da projeyi Özbekistan'ın güneyinde planlanan önemli güneş enerjisi projelerinden biri haline getirmektedir. Proje, bölgesel yetkililerle iş birliği içinde yürütülmekte olup ulusal elektrik şebekesine enerji sağlayacak bir güneş enerjisi santralini kurulmasını hedeflemektedir. Geliştirici ile yerel yetkililer arasında yapılan anlaşmalar; arazi tahsisi ve düzenleyici destek gibi konularda iş birliğini kapsamaktadır. Santralin yılda yaklaşık 1,1 milyar kWh elektrik üretmesi ve 1.000 hektardan fazla bir alan üzerine kurulacak yer tipi fotovoltaik panellerden oluşması beklenmektedir. Proje tamamlandığında, Özbekistan'ın yenilenebilir enerji kapasitesine katkı sağlaması, enerji üretiminde fosil yakıtlara olan bağımlılığı azaltması ve sera gazı emisyonlarının azaltılmasına destek olması öngörülmektedir.</p>				

3	Marubeni Atık Su Arıtma Tesisi Projesi (Taşkent Bölgesi)	1.000	Marubeni Corporation (Sponsor) (Japonya), Suez S.A. (Sponsor) (Fransa), (Özbekistan Yatırımlar ve Dış Ticaret Bakanlığı) (Sponsor), (Özbekistan Su Temini Kurumu) (Sponsor), Sustainable Water Solutions Company (Sponsor) (Birleşik Arap Emirlikleri)	Planlama aşamasında
<p>Proje, Taşkent Bölgesinde planlanan büyük ölçekli bir su altyapı geliştirme projesidir. Planlanan tesis tamamlandığında, günde 1,5 milyon metreküpe kadar atık su arıtma kapasitesiyle Özbekistan ve Orta Asya bölgesinin en büyük atık su arıtma tesisi olacaktır. Proje, konsorsiyumun tesisin geliştirme, finansman, mühendislik, tedarik, inşaat ve yaklaşık 25 yıl süreyle işletmesini üstleneceği uzun vadeli bir imtiyaz modeli kapsamında uygulanacaktır. Teknik olarak proje ayrıca, atık suların tesise taşınması için yaklaşık 42 km uzunluğunda ana kanalizasyon hatları ve atık su kolektör sisteminin inşasını da içermektedir. Tesis, atık su toplama, arıtma ve şebeke operasyonlarını yönetmek için SCADA ve GIS gibi modern izleme teknolojilerini kullanacaktır. Faaliyete geçtiğinde tesisin Taşkent ve çevre şehirlerde yaklaşık 3 milyon kişiye hizmet vermesi ve mevcut Salar ve Bektimir arıtma tesislerinin yerini alarak bölgedeki sanitasyon, çevre koruma ve sürdürülebilir su yönetimini önemli ölçüde iyileştirmesi beklenmektedir.</p>				
4	Navoi Termik Santrali Genişletme Projesi – Ünite III (Navoi)	787	(Özbekistan Hükümeti) (Sponsor), (Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı) (Finansör)	Planlama aşamasında
<p>Proje, mevcut Navoi Termik Santrali'nde elektrik üretimini artırmak ve enerji verimliliğini iyileştirmek amacıyla yaklaşık 650 MW kurulu güce sahip yeni bir kombine çevrim gaz türbini (CCGT) ünitesinin inşasını kapsamaktadır. Genişletme, Özbekistan'ın elektrik sektörünü modernize etmeye yönelik daha geniş kapsamlı programının bir parçasını oluşturmakta olup gelişmiş gaz türbini teknolojisinin ve daha verimli elektrik üretim sistemlerinin devreye alınmasını hedeflemektedir. Tamamlandığında yeni ünitenin yılda yaklaşık 4,8 milyar kWh</p>				

elektrik üretmesi ve ulusal elektrik şebekesine enerji sağlayarak bölgede sanayi ve hanehalkının artan elektrik talebini karşılamaya katkı sağlaması beklenmektedir. Proje ayrıca yakıt verimliliğini önemli ölçüde artırarak eski üretim ünitelerine kıyasla yılda yüz milyonlarca metreküp doğal gaz tasarrufu sağlayabilecektir.

5	TAQA Su Arıtma Tesisi Projesi (Taşkent Bölgesi)	544	Abu Dhabi National Energy Company (Sponsor) (Birleşik Arap Emirlikleri)	Planlama aşamasında
---	--	-----	---	---------------------

TAQA Su Arıtma Tesisi Projesi, Özbekistan'ın Taşkent Bölgesi'nde yer alan ve hızla gelişmekte olan Yeni Taşkent Şehri bölgesine temiz içme suyu sağlamayı amaçlayan büyük bir su altyapı girişimidir. Proje kapsamında modern bir su arıtma tesisinin yanı sıra, suyu Çarvak Dağ Rezervuarı'ndan arıtma tesisine taşıyacak 65 kilometre uzunluğunda ham su iletim hattının inşası da yer almaktadır. Sistemin günde 500.000 metreküpten fazla su arıtma kapasitesine sahip olması ve yeni şehir ile çevre bölgelerde yaşayan yaklaşık 2 milyon kişiye güvenli içme suyu sağlaması beklenmektedir. Boru hattı altyapısı ayrıca 20 MW'a kadar hidroelektrik enerji üretimini de içerecek şekilde tasarlanmıştır ve bu durum sistemin enerji verimliliğini artıracaktır. Proje, Özbekistan'daki en büyük su temini girişimlerinden biri olarak görülmekte olup Taşkent metropolitan bölgesinin planlanan kentsel genişlemesini ve sürdürülebilir gelişimini desteklerken uzun vadeli su güvenliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

6	Taşkent Uluslararası Havalimanı Terminal 4 Projesi (Taşkent Bölgesi)	430	Güney Kore Hükümeti (Sponsor), Güney Kore Uluslararası İşbirliği Ajansı (Fizibilite), Özbekistan Hükümeti (Sponsor), Ernst & Young Hanyoung Corp (Fizibilite) (Güney Kore), Incheon International Airport Corporation (Fizibilite) (Güney Kore), Heerim Architects & Planners Co. Ltd (Fizibilite) (Güney Kore), Yooshin Engineering	Planlama aşamasında
---	---	-----	--	---------------------

			(Fizibilite) (Güney Kore), The Korea Transport Institute (Fizibilite) (Güney Kore), Export-Import Bank of Korea (Finansör) (Güney Kore), Uzbekistan Airways (Sponsor) (Özbekistan)	
<p>Proje, ülkenin ana havacılık merkezini modernize etmeyi amaçlayan önemli bir havalimanı genişletme girişimidir. Proje kapsamında yaklaşık 87.000 m<sup>2</sup> büyüklüğünde yeni bir uluslararası yolcu terminalinin inşa edilmesi planlanmaktadır. Terminalin saatte yaklaşık 1.500 yolcu, yani yılda yaklaşık 5,4 milyon yolcu kapasitesine sahip olacak şekilde tasarlanması öngörülmektedir ve bu durum havalimanının toplam yolcu kapasitesini önemli ölçüde artıracaktır. Geliştirme, Özbekistan'ın havacılık sektörünü modernize etmeye yönelik daha geniş kapsamlı stratejisinin bir parçasını oluşturmakta olup Taşkent'in Orta Asya'yı Avrupa, Orta Doğu ve Asya'ya bağlayan bölgesel bir hava ulaşım merkezi olarak rolünü güçlendirmeyi hedeflemektedir. Proje tamamlandığında yeni terminalin mevcut tesislerdeki yoğunluğu azaltması, yolcu işlemlerinin verimliliğini artırması ve bölgede uluslararası ile iç hat hava trafiğinin büyümesini desteklemesi beklenmektedir.</p>				
7	Nürata Güneş Enerjisi Santrali Projesi (Navoi)	236	Phanes Group (Operatör) (Birleşik Arap Emirlikleri), Özbekistan Hükümeti (Sponsor)	Planlama aşamasında
<p>Nürata Güneş Enerjisi Santrali Projesi, Navoi Bölgesindeki Nürata kenti yakınlarında planlanan büyük ölçekli bir fotovoltaik (PV) enerji projesidir. Proje, Özbekistan'ın yenilenebilir enerji kapasitesini artırmak ve elektrik üretim portföyünü çeşitlendirmek amacıyla 100 MW kapasiteli bir güneş enerjisi santralının geliştirilmesini kapsamaktadır. Güneş santrali, yer tipi fotovoltaik panellerden oluşacak olup inverter istasyonları, trafo merkezleri ve iletim hatları gibi destekleyici elektrik altyapısı aracılığıyla ulusal elektrik şebekesine bağlanacaktır. Santral faaliyete geçtiğinde yılda yaklaşık 270 milyon kWh elektrik üretmesi ve temiz enerji sağlayarak sera gazı emisyonlarının azaltılmasına katkıda bulunması beklenmektedir. Ayrıca proje, Özbekistan'ın güneş ve rüzgar enerjisini artırmaya yönelik uzun vadeli enerji stratejisini desteklemeyi amaçlamaktadır.</p>				

8	Qorao'zak Rüzgar Enerjisi Santrali Projesi (Karakalpakistan)	195	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (Finansör) (Birleşik Krallık), Japonya Hükümeti (Sponsor), Özbekistan Enerji Bakanlığı (Sponsor), ACWA Power (Operatör) (Suudi Arabistan)	Planlama aşamasında
---	---	-----	---	---------------------

Qorao'zak Rüzgar Enerjisi Santrali Projesi, Özbekistan'ın kuzeybatısında yer alan Karakalpakistan'ın Qorao'zak ilçesinde planlanan bir yenilenebilir enerji projesidir. Proje, güçlü rüzgar potansiyeline sahip Karatau dağlık bölgesinde yaklaşık 100 MW kurulu güce sahip kara tipi bir rüzgar santralini geliştirilmesini kapsamaktadır. Santral kapsamında rüzgar türbinleri, elektrik iletim altyapısı ve ulusal elektrik şebekesine bağlantı tesisleri inşa edilecektir. Projenin, Özbekistan'ın elektrik sistemine ek yenilenebilir enerji kapasitesi sağlaması ve ülkenin enerji üretiminde rüzgar ve güneş gibi temiz enerji kaynaklarının payını artırmasına katkıda bulunması hedeflenmektedir. Ayrıca projenin yılda 178.000 tondan fazla CO<sub>2</sub> emisyonunun azaltılmasına katkı sağlaması ve Özbekistan'ın daha düşük karbonlu bir enerji sistemine geçişini ile uzun vadeli yenilenebilir enerji genişleme planlarını desteklemesi beklenmektedir.

#### Özbekistan'da Planlama Aşamasında Olan Diğer Projeler

- Namangan Sharbatı Tekstil Fabrikası, Namangan
- Sirderya Güneş Enerjisi Santrali, Sirderya
- Cizzak Kentsel Kanalizasyon ve Atık Su Sistemi Modernizasyonu, Cizzak
- Metito Atık Su Arıtma Tesisi, Namangan
- Fergana Güneş Enerjisi PV Projesi, Fergana
- Güneş Paneli Üretim Fabrikası, Fergana
- Taşkent Metrosu Chilanzar Hattı Uzatma Projesi, Taşkent Bölgesi

## Türk Firmalarının İnşa Ettiği Bazı Projeler

Türkiye'nin Özbekistan'da toplam yatırımları 5,6 milyar dolara ulaşırken, Türk müteahhitlik firmalarının Özbekistan'da üstlendikleri 319 projenin toplam değeri 9,1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu projelerin daha da artırılması için çalışmalar sürdürülmektedir.



Aksa Enerji - Daha önce devreye alınan Taşkent A, Taşkent B ve Buhara santrallerinin ardından 430 MW kapasiteli Talimercan doğal gaz kombine çevrim santralini de devreye alarak Özbekistan'daki toplam kurulu gücünü 2025 yılı itibarıyla 1.220 MW'a yükseltmiştir. Ayrıca Aksa Elektrik, Semerkant'ın ardından Taşkent ve Cizzak bölgelerinin elektrik dağıtım hizmetini de üstlenmiştir.

Cengiz İnşaat - Daha önce Taşkent ve Sirderya'da her biri 240 MW kurulu güce sahip iki doğal gaz çevrim santrali kuran firma, üçüncü olarak Özbekistan'ın Cizzak kentinde 550 MW kapasiteli bir santralin açılışını planlamaktadır.

Odaş Enerji ise 174 MW kurulu güçte bir doğalgaz kombine çevrim santrali yatırım gerçekleştirmiştir.

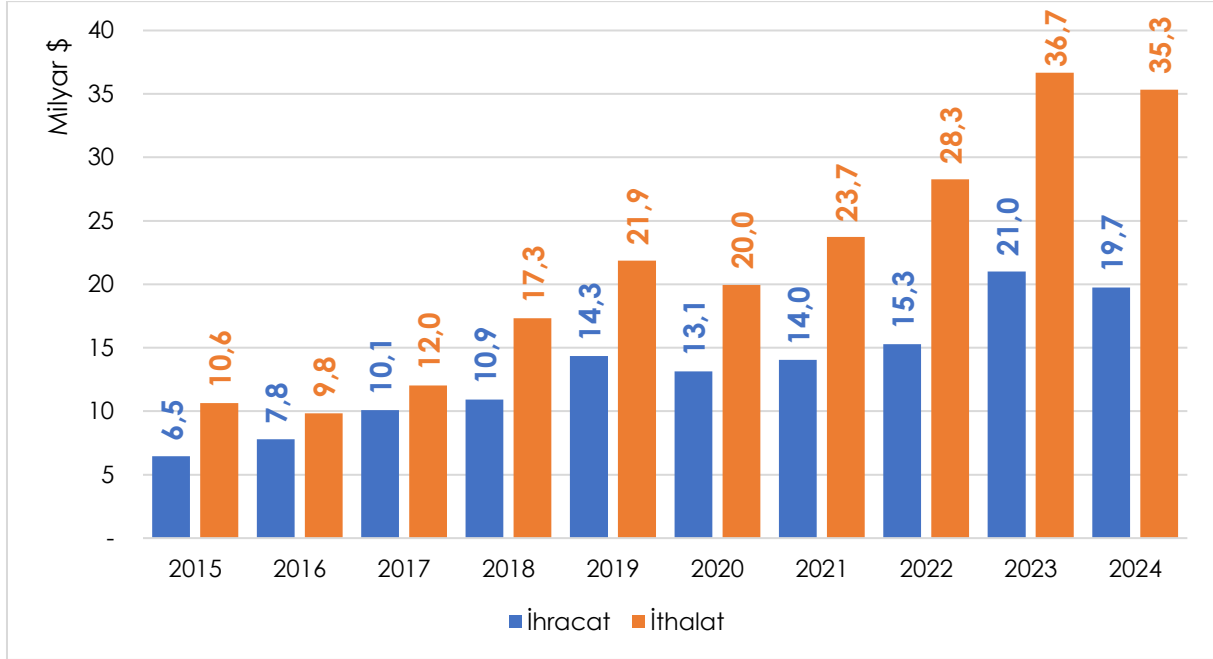
Çalık Enerji, Navoi'de toplam kurulu gücü 900 MW üzerinde olan iki ünite doğalgaz kombine çevrim santralini (EPC) 2012 ve 2019'da Namangan'da 900 MW kurulu güce sahip doğalgaz kombine çevrim santralini (EPC) ise 2020'de tamamlamıştır.

Rönesans Holding - Özellikle hastane inşaatları ve kamu-özel işbirliği (PPP) projelerine odaklanan holding ülkede farklı projelere imza atmıştır.

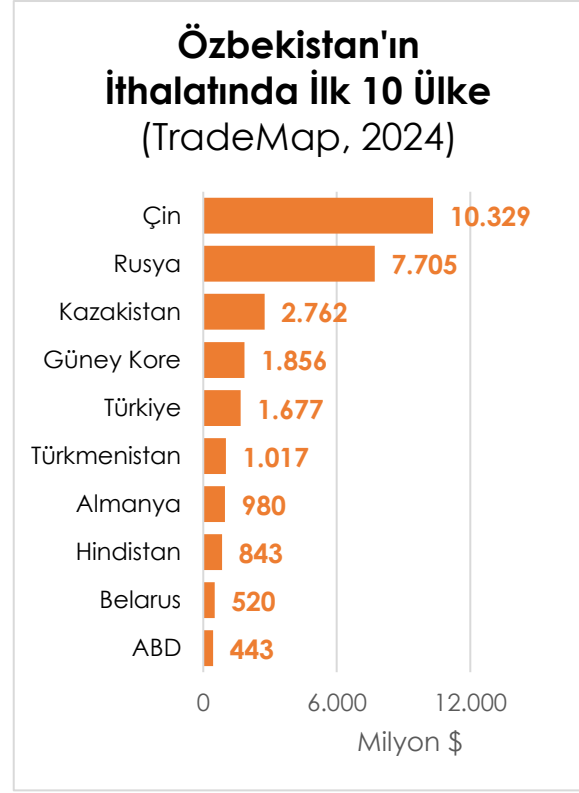
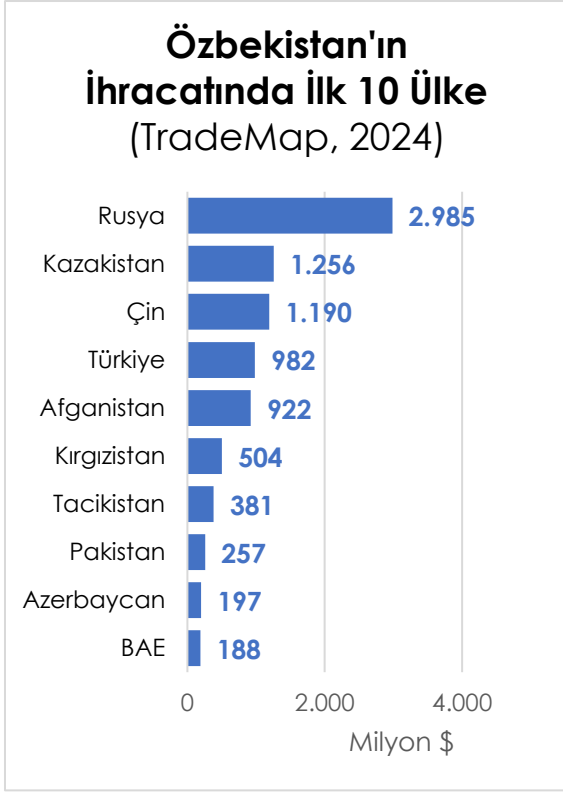
TAV Havalimanları – Semerkant Uluslararası Havalimanı havalimanının modernizasyonu ve dijital dönüşümünde yer almıştır.

## II-ÖZBEKİSTAN'IN DIŞ TİCARETİ

(TradeMap, 2015-2024)



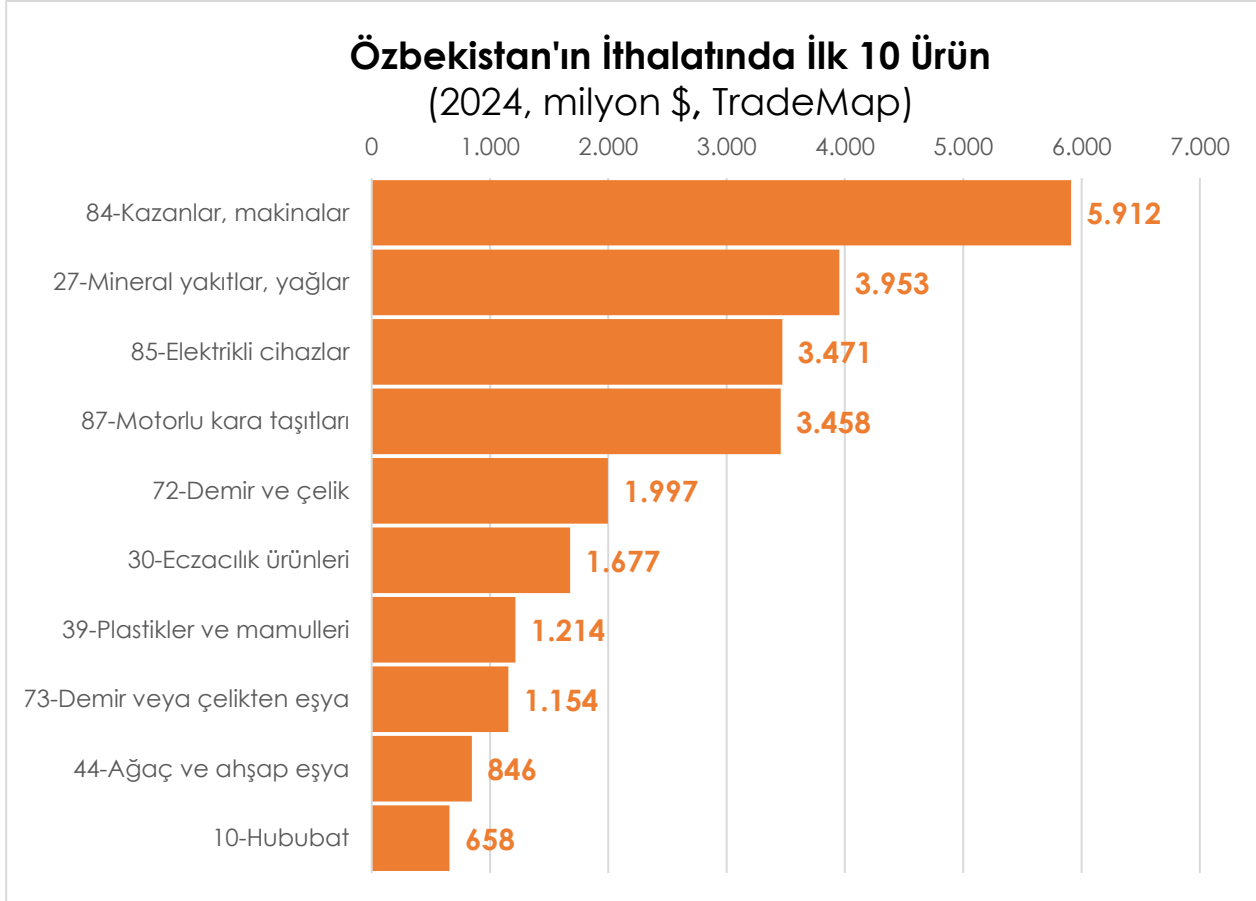
- 2015-2024 döneminde Özbekistan'ın ihracatı %205,9, ithalatı ise %232,3 oranında artmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2015 yılında %60,7 iken, 2024 yılında %55,9 olarak gerçekleşmiştir.
- Son on yılda kaydedilen ekonomik büyüme oranı ve nüfus artışıyla birlikte Özbekistan'ın ihracat ve ithalat hacmi de belirgin bir artış eğilimi sergilemiştir.
- 2017 sonrası dönemde uygulanan ekonomik reformlar kapsamında ticaretin serbestleştirilmesi, gümrük prosedürlerinin kolaylaştırılması ve döviz piyasasının liberalleştirilmesi ithalatın artmasında önemli rol oynamıştır.
- Pandemi döneminde ise birçok ülkede görülen belirgin daralmanın aksine, ülkenin dış ticaret hacminde yalnızca sınırlı bir gerileme yaşanmıştır.
- 2021 yılında küresel ekonomide toparlanmanın başlamasıyla birlikte hem ihracat hem de ithalat yeniden artış eğilimine girmiştir. İhracat 14 milyar dolar, ithalat ise 23,7 milyar dolar seviyesine yükselmiştir.
- Son dönemde enerji, ulaşım ve şehirleşme alanlarında yürütülen büyük ölçekli altyapı projeleri, inşaat malzemeleri, makine ve teknoloji ürünlerine yönelik ithalat talebini artırmıştır. Ayrıca ülkede sanayi üretimini geliştirmeye yönelik yatırımların hız kazanması makine, ekipman, teknoloji ve ara malı ithalatının yükselmesine neden olmuştur. Birçok üretim sektöründe yerli ara malı üretiminin yeterli düzeyde olmaması dışa bağımlılığın devam etmesine yol açmaktadır.



- TradeMap verilerine göre Rusya, Özbekistan'ın en büyük ihracat pazarı konumundadır. Bu durum, Avrasya bölgesindeki ekonomik entegrasyonun etkisini yansıtmaktadır. Rusya'ya tarım ve tekstil ürünleri ihraç edilmektedir.
- Bazı kaynaklara göre Özbekistan, tabloda yer almayan Birleşik Krallık ve İsviçre'ye önemli miktarda altın ihracatı gerçekleştirmektedir. Bu nedenle söz konusu ülkeler, bazı kaynaklarda Özbekistan'ın en fazla ihracat yaptığı ülkeler arasında gösterilmektedir.
- 2024 yılında Kazakistan'a 312 milyon dolarlık binek araç ve aksamı ihraç edilirken, Çin'e 529 milyon dolarlık bakır ve 286 milyon dolarlık pamuk ihracatı gerçekleştirilmiştir. Afganistan'a 322 milyon dolarlık buğday unu, Kırgızistan'a ise çeşitli sanayi ürünleri ihraç edilmiştir.
- Çin, yaklaşık 10,3 milyar dolar ile Özbekistan'ın en büyük ithalat kaynağıdır. Çin'den yapılan ithalatın büyük bölümünü makine ve mekanik ekipmanlar, elektrikli makineler ve elektronik cihazlar, sanayi üretiminde kullanılan ara malları ile tüketim ürünleri oluşturmaktadır. Çin'in rekabetçi fiyatları ve güçlü üretim kapasitesi bu ülkenin Özbekistan ithalatındaki payını artırmaktadır.
- Rusya, Özbekistan'ın ithalatında ikinci sırada yer almaktadır. Rusya'dan başta enerji ürünleri olmak üzere petrol ve doğalgaz türevleri, metal ürünleri ve çeşitli sanayi girdileri ithal edilmektedir.
- Güney Kore'den 2024 yılında 437 milyon dolar değerinde otomotiv parçası ithalatı yapılmıştır.



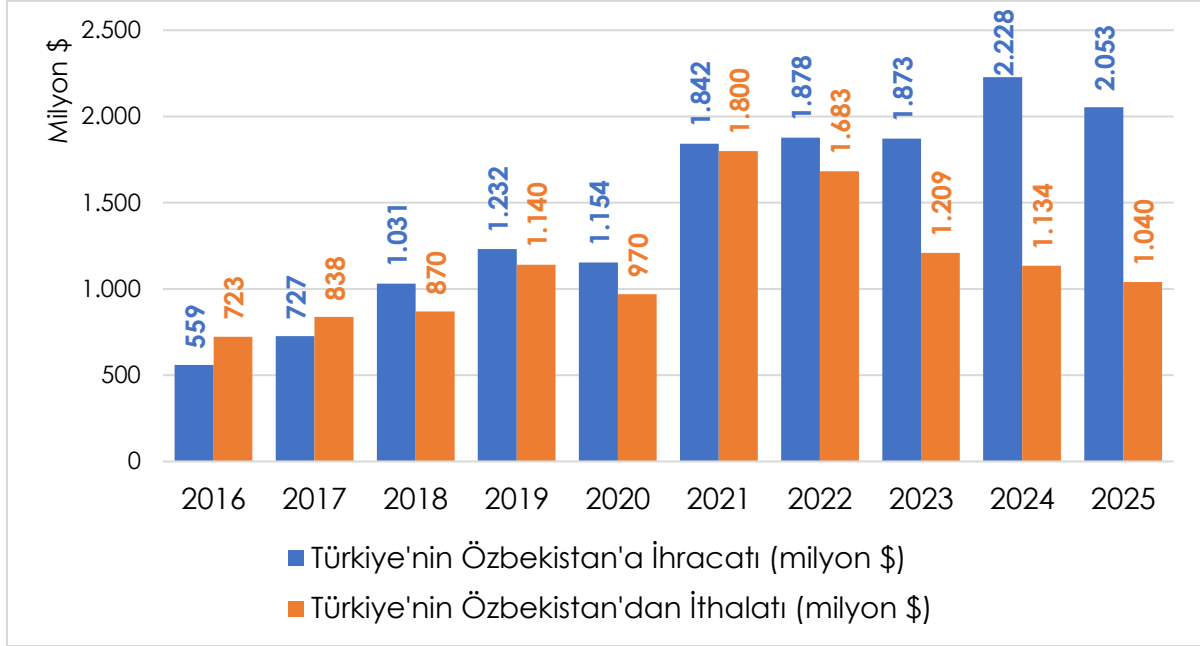
- Altın ihracatı 7,7 milyar dolar ile 2024 yılında Özbekistan'ın en öne çıkan ihracat kalemi olmuştur. Altın ihracatı 2022 yılında 4,3 milyar dolar, 2023 yılında 8,3 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.
- Pamuk ihracatında başlıca pazarlar Rusya (432 milyon dolar), Türkiye (325 milyon dolar) ve Çin (286 milyon dolar) olmuştur. 2024 yılında pamuk ihracatı 2017 yılına kıyasla %18,3 artmış olsa da 2021 yılında ulaşılan 1,9 milyar dolarlık zirve seviyenin altında kalmıştır.
- Toplam 1,4 milyar dolarlık hidrokarbon ihracatının 631 milyon doları doğal gaz, 374 milyon doları orta yoğunluklu ham petrol ve 173 milyon doları hafif ham petrolden oluşmaktadır. 2017 yılında 1,6 milyar dolar seviyesinde olan hidrokarbon ihracatı, 2024 yılı itibarıyla %15,6 oranında gerilemiştir.
- 2017 yılında 535 milyon dolar seviyesinde gerçekleşen bakır ve türevleri ihracatı, 2024 yılında %123,1 oranında artarak 1,2 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Çin (529 milyon dolar), Türkiye (333 milyon dolar) ve Rusya (125 milyon dolar) öne çıkan pazarlar olmuştur.
- 735 milyon dolarlık örme giyim eşyası ihracatının 586 milyon doları Rusya'ya gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 787 milyon dolarlık meyve ihracatının 478 milyon doları Rusya'ya yönelmiştir. Sebze ihracatında ise Pakistan, Rusya ve Afganistan öne çıkan pazarlar olmuştur.



- Makine ürün grubunun ithalatı 2017 yılında yaklaşık 2,7 milyar dolar seviyesindeyken, %193,5 artışla 2024'te 6,0 milyar dolara yükselmiş ve bu ithalatın yarısı Çin'den gerçekleşmiştir.
- TradeMap verilerine göre hidrokarbon ithalatı 2017 yılından itibaren %432,7 artış göstermiştir. 2024 yılında Özbekistan, Rusya'dan 880 milyon dolar, Türkmenistan'dan ise 724 milyon dolar değerinde doğal gaz ithalatı gerçekleştirmiştir.
- Elektrik-elektronik ürün grubunun ithalatı aynı dönemde 579 milyondan 3,5 milyar dolara yükselmiş ve yaklaşık %498,9 artış kaydetmiştir. 3,5 milyar dolarlık ithalatın 2,3 milyar doları Çin'den yapılmıştır.
- Binek araç ve parçalarının ithalatı, 2017 yılındaki 1,1 milyar dolar seviyesinden 2024 yılında 3,5 milyar dolara yükselerek %201,9 oranında artış göstermiştir. İthalatta ilk sırayı Çin, ikinci sırayı ise Güney Kore almıştır.
- Demir ve çelik ithalatı aynı dönemde 878 milyondan 2,0 milyar dolara çıkarak %127,5 artış kaydetmiştir.
- Eczacılık ürünleri ithalatı 811 milyondan 1,7 milyar dolara yükselmiş ve %106,7 oranında artmıştır.

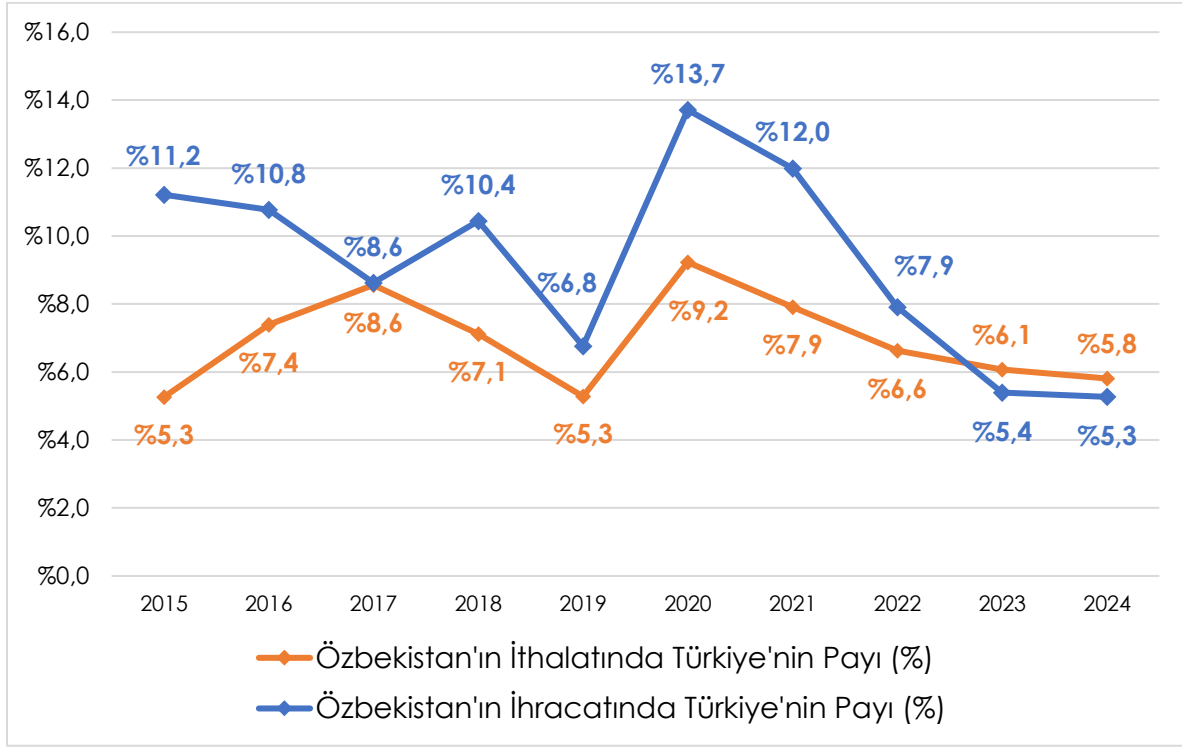
### III- ÖZBEKİSTAN-TÜRKİYE DIŞ TİCARETİ

#### Özbekistan ile Karşılıklı Ticaretimiz (TÜİK)



- Son 10 yılda Özbekistan'a ihracatımız %266,9 oranında artış göstermiştir. Toplam değer bazında en fazla artış kaydeden sektörler Kimyevi Maddeler (%158,9 artış), Makine (%160,9 artış), Elektrik-Elektronik (%335,2 artış), İklimlendirme (%203,3 artış) ve Demir-Demir Dışı Metaller (%348,7 artış) sektörleri olmuştur.
- Yüzdesele değişim açısından değerlendirildiğinde, son on yıllık dönemde en güçlü artışlar Savunma ve Havaçılık (%27.201,0 artış), Mücevher (%16.181,7 artış), Zeytin ve Zeytinyağı (%2.670,5 artış) ile Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller (%2.021,0 artış) sektörlerinde kaydedilmiştir. Buna karşılık aynı dönemde Deri ve Deri Mamulleri (%29,0 azalış) sektöründe gerileme yaşanmıştır.
- TÜİK verilerine göre son 10 yılda Özbekistan'dan ithalatımız %43,8 oranında artış göstermiştir. TradeMap verilerine göre 2016-2025 döneminde Türkiye'nin Özbekistan'dan ithalatında Demir ve Demir Dışı sektörü 426 milyon dolarla ilk sıradadır. (Sektörün on yıllık dönemde %1,0 azalış göstermesine rağmen)
- TradeMap verilerine göre Kimyevi Maddeler ithalatımız, 115 milyon dolardan 155 milyon dolara (%34,2 artış) yükselmiştir. Tekstil ve Hammaddeleri ithalatı 81 milyon dolardan 154 milyon dolara (%88,5 artış) çıkmıştır. Madencilik Ürünleri ithalatı 2016 yılında neredeyse hiç yapılmazken, 2025 yılında 77 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 66 milyon dolarla İklimlendirme (%284,6 artış) ve yine 66 milyon dolarla Kuru Meyve sektörleri (%76,8 artış) Özbekistan'dan ithalatta öne çıkan diğer sektörler olmuştur.

## Özbekistan'ın İthalat ve İhracatında Payımız (TÜİK)



- Özbekistan'ın toplam ithalatı içinde Türkiye'nin payı, 2015–2024 döneminde %5–9 bandında dalgalı bir seyir izlemiştir. 2015 yılında %5,3 seviyesinde bulunan pay, Türkiye'nin Özbekistan'a yönelik sanayi ürünleri ihracatındaki artışın etkisiyle 2017 yılında %8,6'ya yükselmiştir. 2020 yılında ise %9,2 ile döneminin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Takip eden yıllarda ise pay yeniden düşüş eğilimine girerek 2024 yılında %5,8 seviyesine gerilemiştir. Bu gelişmede, Özbekistan'ın ithalat kaynaklarını çeşitlendirmesi, küresel ticarete yaşanan fiyat dalgalanmaları ve pandemi sonrası dönemde ticaret akımlarının yeniden şekillenmesi etkili olmuştur. Çin ve Rusya'nın güçlü rekabeti de Türkiye'nin ithalattaki payının dalgalı bir seyir izlemesinde belirleyici faktörlerden biri olmuştur.
- Özbekistan'ın toplam ihracatı içinde Türkiye'nin payı ise genel olarak aşağı yönlü bir eğilim göstermiştir. 2015 yılında %11,2 olan pay, 2017 yılında %8,6'ya gerilemiş, 2018 yılında yeniden %10,4'e yükselmiştir. 2019 yılında %6,8'e düşen oran, 2020 yılında %13,7 ile döneminin en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Bu artışta, pandemi döneminde iki ülke arasındaki ticari iş birliğinin güçlenmesi ile kültürel ve görece coğrafi yakınlığın ticareti destekleyici etkisi rol oynamıştır. Sonraki yıllarda Özbekistan'ın ihracat pazarlarını çeşitlendirmesi ve özellikle altın ile diğer emtia ihracatının farklı pazarlara yönelmesi nedeniyle Türkiye'nin payında kademeli bir gerileme gözlenmiştir. 2024 yılında pay %5,3 seviyesine gerilemiş olsa da Türkiye, Özbekistan'ın önemli ticaret ortaklarından biri olmaya devam etmektedir.

**Tablo: Özbekistan'a İhracatımızda Sektörler**  
(TİM, TÜİK, Ocak-Aralık Dönemi)

SEKTÖR	2024 (x1000\$)	2025 (x1000\$)	Değişim %
<b>TOPLAM (GTS)</b>	<b>2.228.047</b>	<b>2.052.729</b>	<b>-%7,9</b>
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	362.275	378.119	%4,4
Makine ve Aksamları	336.285	254.697	-%24,3
Elektrik ve Elektronik	146.515	146.880	%0,2
İklimlendirme Sanayii	165.739	137.287	-%17,2
Tekstil ve Hammaddeleri	129.164	120.306	-%6,9
Demir ve Demir Dışı Metaller	65.837	81.518	%23,8
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	67.337	75.514	%12,1
Otomotiv Endüstrisi	68.611	65.445	-%4,6
Savunma ve Havacılık Sanayii	11.930	61.634	%416,6
Çelik	70.750	58.091	-%17,9
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	55.413	55.456	%0,1
Madencilik Ürünleri	6.606	38.887	%488,7
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	147.849	30.817	-%79,2
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	29.211	24.088	-%17,5
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	13.349	23.950	%79,4
Süs Bitkileri ve Mamulleri	3.810	7.422	%94,8
Halı	6.517	7.214	%10,7
Yaş Meyve ve Sebze	6.373	6.793	%6,6
Deri ve Deri Mamulleri	7.910	4.656	-%41,1
Kuru Meyve ve Mamulleri	5.425	4.063	-%25,1
Meyve Sebze Mamulleri	3.072	3.908	%27,2
Mücevher	2.702	3.533	%30,8
Zeytin ve Zeytinyağı	2.591	3.050	%17,7
Tütün	1.147	2.222	%93,8
Fındık ve Mamulleri	512	284	-%44,6
Gemi, Yat ve Hizmetleri	34	141	%314,0

**Tablo: Özbekistan'dan İthalatımızda Sektörler**  
(TİM, TÜİK, Ocak-Aralık Dönemi)

SEKTÖR	2024 (x1000\$)	2025 (x1000\$)	Değişim %
<b>TOPLAM (GTS)</b>	<b>1.134.188</b>	<b>1.039.899</b>	<b>-%8,3</b>
Demir ve Demir Dışı Metaller	372.288	426.098	%14,5
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	126.269	154.917	%22,7
Tekstil ve Hammaddeleri	330.219	153.552	-%53,5
Madencilik Ürünleri	137.475	77.307	-%43,8
İklimlendirme Sanayii	75.353	66.079	-%12,3
Kuru Meyve ve Mamulleri	46.138	65.935	%42,9
Çelik	10.378	35.018	%237,4
Mücevher	-	18.625	-
Meyve Sebze Mamulleri	7.744	11.544	%49,1
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	6.558	8.583	%30,9
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	11.371	6.678	-%41,3
Deri ve Deri Mamulleri	3.511	5.395	%53,7
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	774	5.328	%588,6
Makine ve Aksamları	1.460	1.451	-%0,6
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	3.446	1.213	-%64,8
Yaş Meyve ve Sebze	377	861	%128,5
Elektrik ve Elektronik	292	548	%87,5
Savunma ve Havacılık Sanayii	4	302	%7560,8
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	276	228	-%17,2
Otomotiv Endüstrisi	175	142	-%19,2
Halı	23	48	%103,5
Fındık ve Mamulleri	9	45	%423,3
Zeytin ve Zeytinyağı	-	3	-
Tütün	48	-	-%100,0
Gemi, Yat ve Hizmetleri	-	-	-
Süs Bitkileri ve Mamulleri	-	-	-

## IV-ÖZBEKİSTAN'A İHRACATTA POTANSİYEL

### Ürün Grupları Bazında Potansiyeli Yüksek Ürünler

(Ticaret Bakanlığı, Kolay İhracat Platformu)

1	İlaç ve Kimya
320416	Reaktif boyalar ve esaslı bu boyalar olan müstahzarlar
381239	Oksidasyonu önleyici diğer müstahzarlar ve kauçuk veya plastikleri dayanıklı hale getirmede kullanılan diğer stabilizatör bileşikler
380991	Mensucat ve benzeri sanayiler için apre veya finisaj müstahzarları, müstahzar haşıl, apreler, mordanlar, vb.
320417	Pigmentler ve esaslı pigment olan müstahzarlar
320720	Cam haline gelebilen terkipler, sırlar vb. müstahzarlar

2	Makine
845140	Tekstil sanayi için yıkama, ağartma veya boyama makinaları
845180	Tekstil sanayi için diğer makinalar
845129	Çamaşır kurutma makineleri; kuru çamaşır kapasitesi > 10 kg
845150	Mensucatu top halinde sarmaya, açmaya, katlamaya, kesmeye veya şekilli kesmeye mahsus makinalar
843780	Kuru baklagillerin veya hububatın öğütülmesine veya işlenmesine mahsus makina ve cihazlar (çiftlik tipi makina ve cihazlar hariç)

3	Demir-Çelik ve Metal
730531	Demir/çelikten diğer ince ve kalın borular; uzunlamasına kaynak yapılmış, iç-dış kesitleri daire, dış çapı > 406.4mm
722410	Külçe veya diğer ilk şekillerde diğer alaşımlı çelikler
810295	Molibdenden çubuklar (sadece sinterleme yoluyla elde edilenler hariç), profiller, saclar, şeritler ve yapraklar
722880	Alaşımlı veya alaşımsız çelikten sondaj işlerinde kullanılan içi boş çubuklar
720521	Alaşımlı çelikten tozlar

4	Elektrik-Elektronik
851531	Metallere ark kaynağı (plazma arkı dahil) yapmaya mahsus tamamen veya kısmen otomatik olan makine ve cihazlar
900699	Fotoğrafçılıkta flaş ışığı meydana getirmeye mahsus cihazlar ve flaş lambaları için aksam, parça ve aksesuar
900659	Diğer fotoğraf makineleri
851539	Metallere ark kaynağı (plazma arkı dahil) yapmaya mahsus diğer makine ve cihazlar
901710	Çizim masaları ve çizim makineleri (otomatik olsun olmasın)

5 Plastik ve Kauçuk	
390799	Diğer poliestерler; doymuş, ilk şekillerde
390690	Diğer akrilik polimerler (ilk şekillerde)
390950	Poliüretanlar (ilk şekillerde)
400211	Lateks şeklinde stiren-butadien kauçuk (SBR) ve karboksilenmiş stiren-butadien kauçuk (XSBR)
390530	Poli(vinil alkol) (hidrolize olmamış asetat grupları içersin içermesin) (ilk şekillerde)

6 Tekstil	
540244	Elastomerlerden iplik (dikiş ipliği hariç); tek kat bükülmemiş veya metrede en fazla 50 tur bükülmüş, perakende satılacak hale getirilmemiş
530710	Jüt ipliği veya diğer bitki iç kabuklarının (53.03 pozisyonundaki) dokumaya elverişli liflerinden tek kat iplikler
590410	Linoleum
591120	Eleklik mensucat ve gaz mensucat; kauçuk
540341	Viskoz ipeğinden iplikler (dikiş ipliği hariç); çok katlı bükülü veya katlı bükülü , perakende satılacak hale getirilmemiş

7 Tarım ve Hayvancılık	
010229	Sığırlar; damızlık olanlar HARIÇ
060220	Meyveleri veya sert kabuklu meyveleri yenilen ağaçlar, çalılar (aşılı veya aşısız)
130120	Arap zambkı
030193	Sazan balıkları (Cyprinus spp., Carassius spp., Ctenopharyngodon idellus, Hypophthalmichthys spp., vb.); canlı
020322	Domuzların kemikli but, kol ve bunların parçaları; dondurulmuş

8 Ağaç ve Orman Ürünleri	
960200	Yontulmaya elverişli diğer maddeler ve bunlardan eşya, kalıba dökülerek veya yontularak yapılan diğer eşya, sertleştirilmemiş jelatin ve bundan eşya
481149	Zamklı veya yapışkan diğer kağıt ve kartonlar
961900	Hijyenik havlular, tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya
480255	Kağıt ve karton; 40gr<=m2 <=150gr, rulo, mekanik veya kimyasal-mekanik işleme elde edilen elyaf oranı <= %10, sıvanmamış
481141	Kendinden yapışkanlı kağıt ve kartonlar

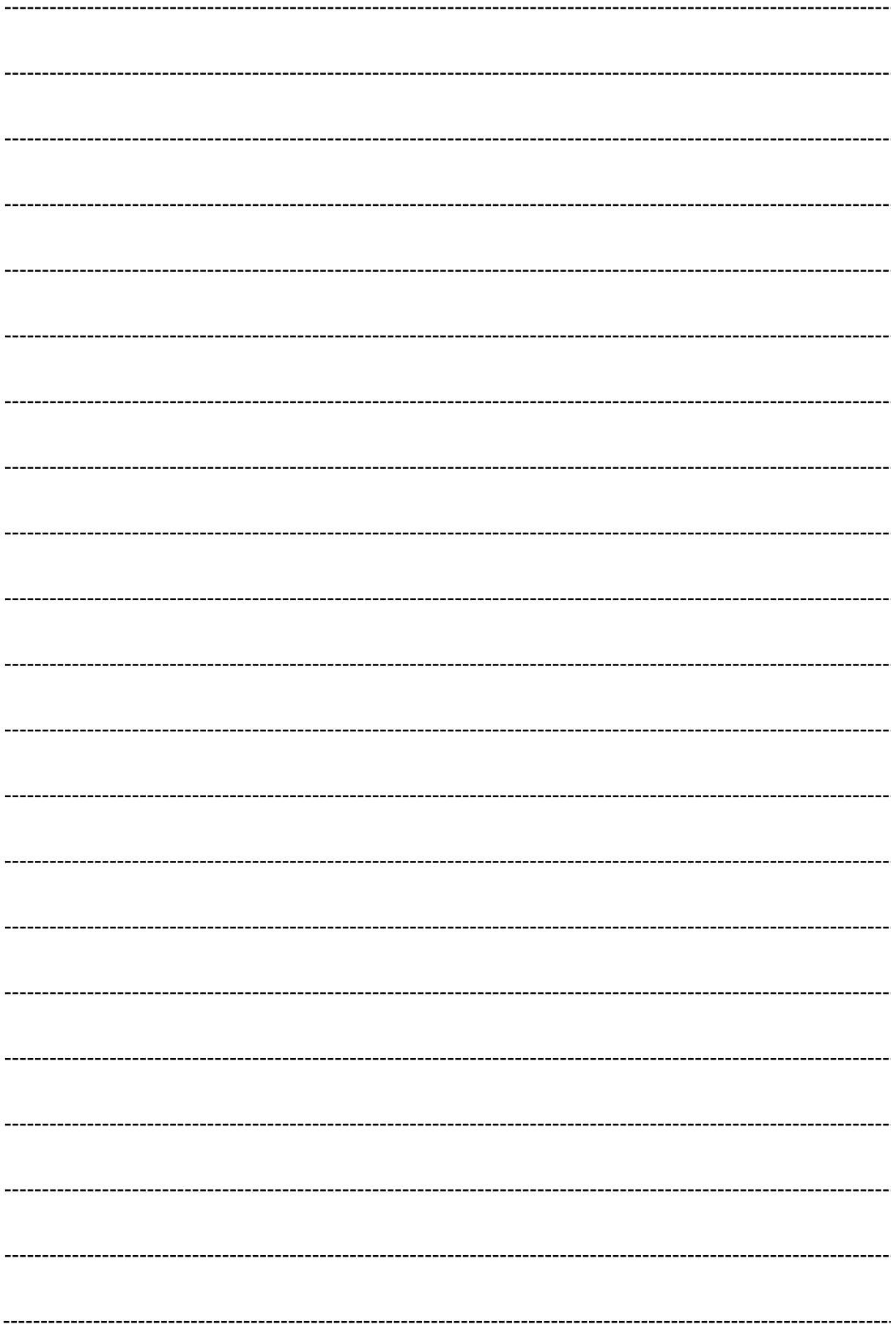
9	İşlenmiş Tarım Ürünleri
151800	Hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve bunların fraksiyonları (farklı şekillerde işlenmiş) (Ayrıntı Resmi Gazetede)
150210	Sığır, koyun veya keçilerin donyağları (15.03 pozisyonundakiler hariç)
180500	Kakao tozu (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler içermeyen)
160241	Domuz but ve parçalarından hazırlanmış veya konserve edilmiş et
230330	Biracılık ve damıtık içki sanayinin posa ve artıkları

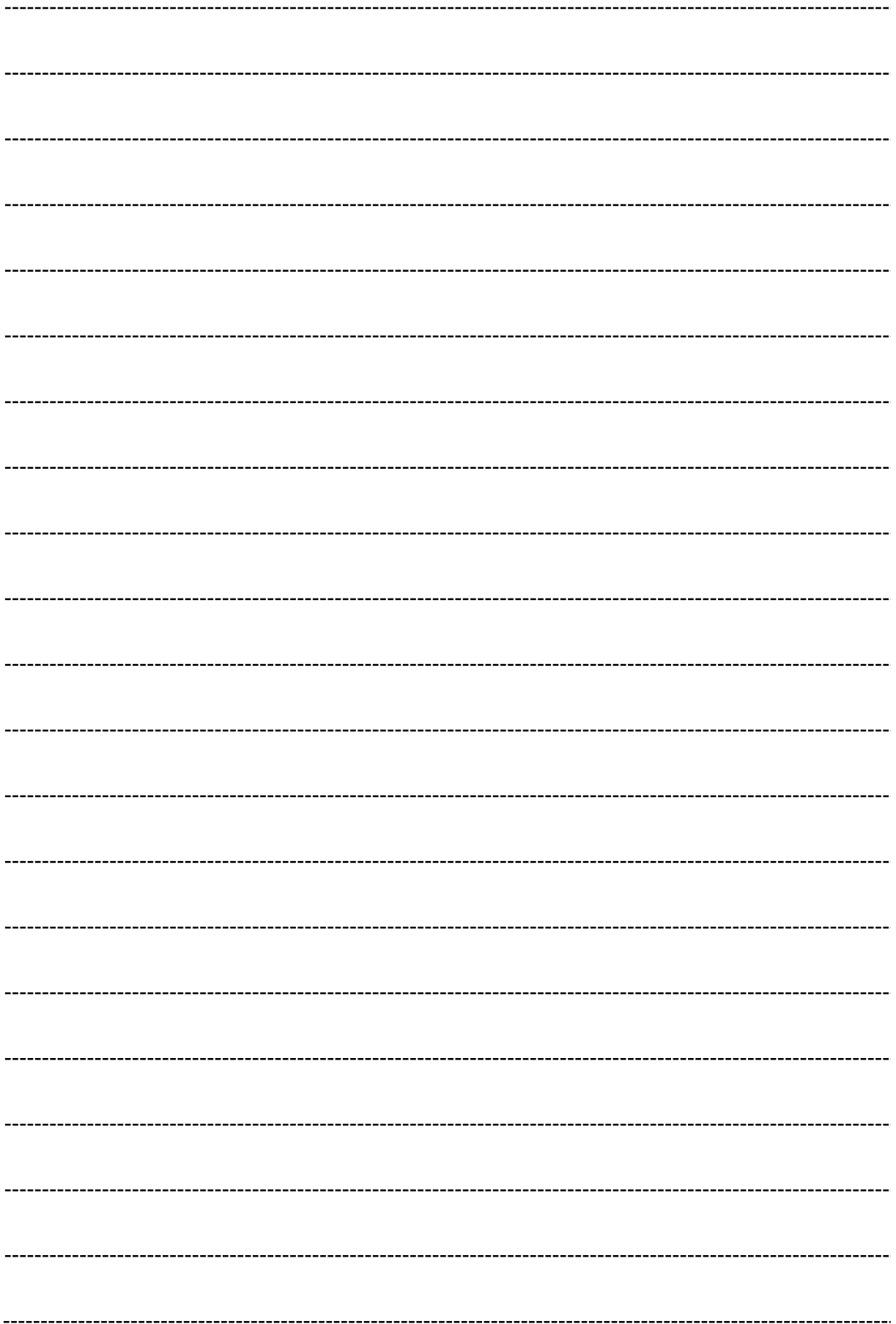
10	Hazır Giyim
630720	Cankurtaran yelekleri ve cankurtaran kemerleri
610910	Tişört, fanila, atlet, kaşkorse vb. giyim eşyası; pamuktan (örme veya kroşe)
630790	Diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)
610343	Erkek/erkek çocuk için pantolon, askılı tulum, kısa pantolon ve şort; sentetik liflerden (örme veya kroşe)
630240	Masa örtüleri (örme veya kroşe)

### Notlar

1. Bilgi notuna konu ülkenin dış ticaret verileri ile Türkiye'nin ilgili ülke ile karşılıklı ticaret verileri arasındaki uyumsuzluklar veri açıklama politikalarındaki farklılıklardan ve ülkelerin kamuoyu ile paylaşmadığı gizli verilerden kaynaklanmaktadır.
2. Ülkeye dair dış ticaret verilerinin kamuya açık paylaşılmadığı durumlarda partner ülkelerin dış ticaret verileri üzerinden hesaplamalar yapılmıştır. Bu nedenle ülke dış ticaretine ilişkin, veriler ülkenin resmi verileri ile farklılık gösterebilmektedir.
3. İhracat tutarı FOB bedeli üzerinden, ithalat tutarı ise CIF bedeli üzerinden hesaplanmaktadır.
4. Bu bilgi notu güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Türkiye İhracatçılar Meclisi bu notta yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Bu not ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İhracatçılar Meclisi hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.









**TİM** TÜRKİYE  
İHRACATÇILAR  
MECLİSİ

**TİM Ekonomik Araştırmalar**  
[www.tim.org.tr](http://www.tim.org.tr)